

ročník 19
Október 2017
číslo 8

SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Vítaz

Ruženec, modlitba lásky

Ruženec modlitba lásky

Mesiacektóber je zasvätený Panne Márii ruženecovej. A tak si ju uctievaie práve modlitbou ruženca, pri ktorom rozjíamame nad životom Ježíša očami jeho matky.

Známy americký katolícky spisovateľ, arcibiskup Fulton J. Sheen rozpráva túto skúsenosť:

„Mal som raz prednášku. Po nej prišlo za mnou dievča a vraví:

- Ja sa asi nikdy nestanem katolíčkou. Na príčine je ruženec. Vždy tam opakujete jedno a to isté. Cítim v tom čosi neúprimné a falošné.

S úsmevom som sa na ňu pozrel a spýtal som sa jej, kto je ten chlapec, čo ju sprevádza. Odvetila, že snúbenec. Tu jej vravím:

- Má vás rád váš snúbenec?

- Isteže!

- Ako to viete?

- Vždy mi to predsa vraví!

- Čo vám hovorí?

- Milujem ťa!

- Kedy vám to povedal?

- I teraz, asi pred hodinou.

- A povedal vám to už aj inokedy?

- Vždy, keď sa stretneme!

- Slečna, povedal som jej s nádychom ľahkej irónie, vyčítate nám, že nie sme úprimní, pretože vraj pri ruženci vravíme vždy to isté. Váš snúbenec vám opakuje tiež vždy jedno a to isté. Je teda neúprimný?“

Ruženec alebo je modlitbou lásky, alebo nie je ružencom. Naznačuje nám to už sám jeho názov. Ruženec totiž značí veniec ruží, ktorý kresťania touto modlitbou vijú Kristovi a jeho matke. A ruža je symbolom lásky.

d. o. Marek Hnat

OBSAH

Ruženec, modlitba lásky 2

KATECHÉZA

Homília na 28. nedeľu, rok A 4

Zasvätenie arcidiecézy 6

Púť v Obišovciach 10

ROZHOVOR

HEDr. L. Hromják, PhD 10

Storočnica Fatimy 16

NÁZORY A SVEDECTVÁ

Deti, dôverujte svojej Matke! 18

Október, mesiac úcty 19

O rozlišovaní Božej vôle 21

J. M. Vianney 22

Spektrum mladých

Ahoj, kamaráti! 24

Zamyslenie 25

Máš problém? (58. časť) 27

Trampoty v manželstve (116. časť) 28

Ohlášky 29

Stalo sa, stane sa 29

Prehľad bohoslužieb 30

SNÍMKY

Titulka: M. Magda

Vnútorňá predná: M. Magda

Vnútorňá zadná: M. Magda ml.

M. Magda sr.

Vonkajšia zadná: P. Foriš

E. Jenča, Ovčie

M. Magda sr.

Spektrum**Vydáva:**Rímskokatolícky farský úrad
vo Vítaze pre vnútornú potrebu**Za vydanie zodpovedá:**

d. o. Marek Hnat so spoločenstvom redakcie

Jazyková úprava: Anna Blizmanová**Grafika a fotoeditor:** Martin Magda sr.**Redakčný tím:** d. o. Ján Biroš, Martina

Gondová, Žofia Jenčová, Martin Magda ml.,

Mária Magdová, Monika Magdová, Paula

Mihoková, Blažej Vaščák

Kontakty: Tel.: 051/79 16 235; 79 16 116

e-mail: vitaz@rimkat.sk, spektrum@rimkat.sk

www.farnostvitaz.sk

číslo účtu: 5037445647/0900

Redakcia si vyhradzuje právo úpravy textov.

snímka: Martin Magda ml.

Okrasa slovenskej zeme

**Okrasa slovenskej zeme, Panna Mária,
ktorá si na pútnych miestach nás navštívila.**

[: Teba hľadá duša má, pokoja nikde nemá.

Ó, krásna, ružencová Panna Mária. :]

**2. Cherubíni, Serafíni sladko spievajú,
Tebe, Matka ružencová, slávu vzdávajú.**
[: Zdravas, zdravas Mária, zdravas milostiplná,
ó, krásna, ružencová Panna Mária. :]

**3. Prevznešená a láskavá Panna Mária,
pri hodine smrti mojej buď mi ochrana.**
[: Aby hriešna duša má večne spasená bola,
ó, krásna, ružencová Panna Mária. :]

KATECHÉZA

na 28. nedeľu cez rok A
pripravil: Podbrezovský

„Nebolo ich očistených desať? Kde je tých deväť?“

Dôvera a poslušnosť sú podmienkami Božích zázrakov na nás. Príbeh o Námanovi v prvom čítaní ukazuje, že pravé náboženstvo spočíva v poslušnom prijatí Božích darov. Pána Boha si nemožno kúpiť, Boha možno len prijať. V evanjeliu spoznávame, že Božia moc je ochotná ukázať sa na každom z nás a na každom našom malomocenstve. Je len treba, aby sme vedeli prosieť a dôverovať v Boha vždy a pevne.

Milí veriaci,
každý z nás ma trápne skúsenosti s ľudskou vďačnosťou. Nič tak neboli, ako keď sa nám vyhýba človek, ktorému sme pomohli, pre ktorého sme nelutovali čas, peniaze a námahu. Rodičia robia všetko pre svoje deti a jedného dňa im deti dajú pocítiť, že sú im na ťarchu a pošlú ich do domova dôchodcov. Alpský sprievodca v horách zachránil tridsaťdeväť ľudí od istej smrti v ľade a hmle. Na otázku reportéra, koľko z nich sa mu poďakovalo, povedal, že len dvaja. Keby sme dali naraz hlasno zaznieť všetkým nárekom nad ľudskou nevďačnosťou, otriasol by sa celý svet a museli by sme si od tohto hluku zapchať uši.

Áno, drahí moji, nevďak svetom vládne. Pred dvetisíc rokmi tomu nebolo inak, ako o tom hovorí evanjelium o desiatich malomocných. Z vyobrazenia evanjelia poznáme príšerne znetvorené postavy malomocných, odporné nádory a opuchliny tváre, znetvorené ruky a nohy. Ešte aj dnes žije vo svete dvanásť miliónov malomocných.

I keď sa táto nemoc nedá úplne vyliečiť, možno ju zastaviť, či zmierniť. Za Kristových dôb takéto lieky neexistovali, chorí sa museli na seba pozeráť ako za živa umierajú. Títo chudáci sa nesmeli ani len priblížiť k zdravým ľuďom. Kvôli nebezpečenstvu nákazy sa museli od zdravých ľudí zdržiavať najmenej päťdesiat metrov a keď sa k nim aj nejaký zdravý človek blížil, boli prísne povinní ho avizovať výstražným volaním: „Malomocný, malomocný!“

Medzi desiatimi malomocnými boli deväť Židia, teda národnosťou ako Ježiš Kristus a jeden z nich bol Samaritán. Židia a Samaritáni sa na smrť nenávideli. Ale spoločné nešťastie, ktoré ich postihlo, spojilo ich cez všetky pradávne náboženské a politické rozpory. Spoločne žili a spoločne išli k Pánovi Ježišovi s prosbou o uzdravenie. Pán Ježiš ich posielal regulárnou cestou. Ak sa chorý náhodou uzdravil, museli mu dať kňazi potvrdenie, že je už skutočne zdravý. Cestou títo chorí zrazu zistili, že ich toto nešťastné malomocenstvo opustilo. Sotva si vieme

k Ježišovi nevrátilo poďakovať. Ani ich to nenapadlo. Ale teraz, keď už mali, čo chceli, skoncentrovali sa už len na svoju budúcnosť, ako si zariadiť život po toľkých rokoch, čo živoriť ako živé mŕtvol. Vrátiť sa k Ježišovi im pripadalo ako strata času. A nakoniec, ktovie, veď ten, kto mal moc ich uzdraviť, mohol im chorobu aj vrátiť. Len jeden sa vrátil, nahlas velebil Boha, padol k Ježišovým nohám a ďakoval mu.

Zo slov Pána Ježiša však znie sklamanie: „Nebolo ich očistených desať? Kde je tých deväť?“

Dnešné evanjelium nie je nejakou pohrebnou piesňou nad ľudskou nevďačnosťou. Kristus si nechal plačom ulaviť, alebo nám dať lekciu z chovania, čo sa sluší a patrí. Ani jeho slová neboli mienené ako narážky na Židov, že tento Samaritán, bludár a neverec, s ktorým sa boja stýkať, je pred Bohom na tom lepšie, ako ostatní Židia. Pán Ježiš chcel ukázať na korene nevďačnosti. Nepoužíva slová ďakovať, ale vzdať Bohu chválu.

Priznajme si, že je nám dnes ťažšie ďakovať ako ľuďom spred sto rokov. Tí videli vo všetkých úkazoch prírody Boha, o ktorom referuje Sväté písmo.

Boh, ktorý dáva slnku vychádzať a zapadať, hviezdám obiehať, oblohe hrmieť, blýskať sa a pršať, rásť obilii. My už dávno vieme, že to, začo máme ďakovať, prebieha podľa známych prírodných zákonov, poznáme dokonca zákony dedičnosti, tak prečo potom ďakovať Bohu za talent a schopnosti? Ved-

Chvála Božia, drahí moji, je jedinou reakciou človeka, že žije, že je dieťaťom Božím a že má účasť na živote Božom.

predstaviť, čo pritom títo nešťastníci pocítili. Mnoho rokov boli z ľudskej spoločnosti vyhostení, len vegetovali a každú chvíľu čakali na smrť. A teraz sa im dostalo zdravia a oni mohli naspäť medzi ľudí.

Ale ako ich spoločný osud spojil, tak ich spoločné šťastie rozdelilo. Deväťdesiat percent z nich sa

Otec kardinál Jozef Tomko na blahorečení dona Titusa Zemana; ilustračná snímka: Martin Vlagda

ci pomocou techniky stavajú dnes zákon prírody do služieb človeku, lety na Mesiac budú skoro rutinou a samozrejmosťou. Tak potom prečo stále padať vďačne na kolena pred Bohom?

Niečo na tom pravdy predsa len je. Ale len niečo. Samaritán sa po svojom uzdravení vrátil späť. Pán Ježiš na to povedal: „Nikto z nich sa nenašiel, kto by sa vrátil a vzdal Bohu chválu, než tento cudzinec.“ To znamená - je vždy potrebné vracieť sa k Bohu. Nesmieme zostať strnule stáť pri výsledkoch prírodných vied. Nesmieme sa opájať vedomím, že poznáme už všetky tajomstvá prírody. Kto sa vracia, hľadá pôvod a počiatok. Na rube prírodných zákonov nájde toho, ktorý tieto zákony stanovil a ktorý skrze nich a v nich pôsobí. Za týmito zákonmi, ten, kto vidí, nájde dobrotu Božiu k nám. Ale nezapúdajme, že existujú veci, ktoré sme doposiaľ nevyriešili a ťažko aj niekedy vyriešime. Zdravie, choroby,

utrpenie a smrť. A práve niekedy aj takéto tragédie môžu otriasť našim chladným rozumom a doviestť nás k vďačnosti k Bohu.

A teraz sa spýtam: Potrebuje snáď Boh ľudskú chválu? Isteže nie. Predstava o Bohu, ktorý v nebi žije z vône obeti a zo zvuku modlitieb, patrí pohanstvu. Boh je nekonečne šťastný, než aby mohol človek jeho slávu zvýšiť. A predsa ju od človeka, ako to čítame v Písme svätom, nespočítateľnekrát žiada. Prečo? Pretože neexistuje vhodnejšia odpoveď tvora človeka za jeho jestvovanie nad chválu Božiu. Chválimo Ťa, vebíme Ťa, oslavujeme Ťa. Chvála Božia, drahí moji, je jedinou reakciou človeka, že žije, že je dieťaťom Božím a že má účasť na živote Božom.

Ale čo tie milióny hladných, nevinné týraných, čo to satanské zlo na svete, čo tie neznesiteľné bolesti na nemocničnom a úmrtnom lôžku? Za to tiež Boha chváliť? Akýže sme my ľudia smiešni. V každej polievke

objavíme vlas, v každom dreve červa, na všetko sa pozeráme len čiernymi okuliarmi. Nikto nepopiera, že je na svete zlo, sadizmus, katastrofy. Ale to je len jedna časť sveta. Svet ako celok je a zostane Božím dielom. Zatiaľ, čo kamene a zvieratá už len svojou existenciou oslavujú Boha, človek je povolaný, aby z vlastnej vôle chválil Boha. Boli ľudia, ktorí vo chvíli horkej smrti a odchodu zo sveta dali si predmodlievať modlitby Te Deum a Glória. A neboli to len svätci, ktorých cirkev povýšila na oltár, ale prostí kresťania, ktorí pokladali svoj život za milosť a svoje jestvovanie tu na svete za veľký Boží dar, ktorí vedeli, že žiť z viery znamená toľko, ako večne žiť.

Veľký si, Pane Bože, a všetkej chvály najhodnejší. Ty povzbudzuješ človeka, tú nepatrnú čiastku tvojho stvorenia, aby ťa chválil s radosťou, lebo "si nás stvoril pre seba a naše srdce je nespokojné, dokiaľ nespočinie v Tebe". Amen.

Zasvätenie Košickej arcidiecézy v Obišovciach

Jaroslav Fabian

Na slávnostnej sv. omši 1. októbra, pri ktorej bolo zasvätenie arcidiecézy Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie, arcibiskup Bernard Bober v homílii pútnikom pripomenul, že sú svetlom našej arcidiecézy. „Spravidla ste to vy, milí pútnici, ktorí sa najviac angažujete v živote našich farností a spoločností. Ste ochotní, spofahliví a, musím pravdu povedať, že aj štedrý. Pomáhajte aj naďalej svojim kňazom v jednote a porozumení. Nech vaše modlitby a skutky obety napomôžu k tomu, aby sa urýchlilo víťazstvo Máriinho Srdca.

Nech sa tak naša a Máriina Košická arcidiecéza dostane ešte bližšie k Ježišovi. Nech jej on daruje dobré rodiny, verných kňazov, zasvätených, rehoľníkov a nové duchovné povolania. Aby sme tak okrem chleba mali vždy dostatok duchovného pokrmu pre dušu – Božie slovo a Eucharistiu.“

Celodiecézna púť k milostivému obrazu v sanktuáriu Ružencovej Panny Márie v Obišovciach začala v sobotu 30. septembra modlitbou korunky k Božiemu milosrdenstvu a pokračovala večeradlom, sv. omšou s emeritným arcibiskupom Mons. Alojzom Tkáčom, posvätným ružencom za oslobodenie, eucharistickou slávnosťou za chorých, hudobnou katechézou skupiny Kerygma, krížovou cestou a nočnou adoráciou.

Nedeľný program sa rozbehol už skoro ráno chválami a svätou omšou za farníkov, ktorú celebroval farár Michal Harač. Za rodiny a rozpadnuté manželstvá obetoval svätú omšu Štefan Novotný, rektor kňazského seminára sv. Karola Boromejského v Košiciach.

Počas celodiecéznej odpustovej slávnosti bola predstavená aj publikácia Jozefa Kmeca - Pútnické miesto Obišovce, diecézna svätyňa a jej milostivý obraz Panny Márie. Publikácia prináša mnohé nové historické skutočnosti o tomto zaujímavom mieste a bude k dispozícii na farskom úrade v Obišovciach. Posledná tohtoročná diecézna Fatimská sobota bola v Obišovciach 7. októbra.

Otec arcibiskup Bernard Bober pri zasvätení košickej arcidiecézy; snímka: autor článku

Homília arcibiskupa Bernarda Bobera

Milí bratia v biskupskej službe Marek a Alojz, drahí spolubratia kňazi, diakoni, seminaristi, rehoľné sestry, milí mariánski ctelia a pútnici, drahí bratia a sestry v Kristovi!

Od začiatku roka sme sa pripravovali na túto chvíľu. Najprv ste Panne Márii zasvätili svoje domáce farnosti. Z dekanátov prichádzali púte tu do Obišoviec, aby sme sa tu spoločne modlili počas fatimských sobôt. Zažili sme tu pekné chvíle, slnko, vietor i vytrvalý dážď na júlovom stretnutí. No najviac ma potešila vaša účasť, váš vklad a obeta, ktorú ste neváhali priniesť spolu s vašimi kňazmi. A prichádzali ste naozaj vo veľkých počtoch. Milujete našu nebeskú Matku, obľúbili ste si modlitbu ruženca a je to na vás vidieť.

Modlili sme sa ruženec, tak ako nás o to žiadala Panna Mária fatimská. Modlili sme sa za naše rodiny, farnosti, za hriešnikov, za kňazov a za oživenie viery v našej arcidiecéze a vo svete. S radosťou môžem konštatovať, že jubilejný rok zjavení Panny Márie vo Fatime nás nielen vnútorne formoval, ale aj zmobilizoval, aby sme sa stretávali a okrem modlitby vykonalí aj veľa dobrého v našich farnostiach.

Panna Mária vo Fatime predpovedala krízu viery v Európe. Tá trvá dodnes. Ako veľmi nám poškodil ateizmus, blud šírený predovšetkým z Ruska po Veľkej októbrovej revolúcii. Presne ako to fatimská Madona opísala trom malým vizionárom. Sila červeného draka sa priamo dotkla aj tejto obišovskej svätyne, keď sa na konci vojny v januári 1945 ruskí vojaci vlámali do kostola, vyrabovali bohostánok a vysypali Eucharistiu. Nič im nebolo sväté. Ružencová Matka však neopustila toto miesto. Naopak, prorocké posolstvo Fatimy sa tu nielen naplnilo, ale verím, že po zasvätení našej arcidiecézy sa tu, na tomto mieste, raz dočkáme aj prislúbeného víťazstva Nepoškvrneného Srdca Panny Márie.

Pýtali sa ma viacerí: Prečo ste si zvolili práve Obišovce na zasvätenie arcidiecézy? Odpovedal som, že toto miesto je výnimočné. Je už skoro 250 rokov zasvätené Kráľovnej ruženca. Až dvakrát bol na tomto kopci obraz Panny Márie zničený neprajníkmi katolíckej viery a terazší, tretí obraz, sa dokonca stal predmetom krádeže v roku 1993. No, chvála Bohu, našiel sa. Sám som bol ten obraz identifikovať v sídle Krajskej polície v Košiciach. Azda 300-ročný obraz sme vtedy počas odpustu slávnostne priniesli a vrátili na bočný oltár.

Mária si toto miesto chráni. Vždy si našla cestu naspäť na toto návršie, aby tu mohla zostať pri svojich duchovných deťoch. Tu vidíme, že to, čo sa jej raz zasväť, ona si už nenechá vytrhnúť z rúk. Preto chcem dnes odovzdať aj našu arcidiecézu do jej rúk. Ododnes to už nebude iba naša Košická arcidiecéza, bude to už jej arcidiecéza. Ona ju povedie po bezpečnej ceste za Kristom. Ona ju bude sprevádzať k oživeniu viery, k novej jari a rozkvetu. Bude to víťazstvo jej Nepoškvrneného Srdca.

Víťazstvo Máriinho Srdca je víťazstvom Najsvätejšej Trojice. A mnohí teológovia a mystici hovoria, že tak, ako Ježiš prišiel prvýkrát na svet cez Pannu Máriu, tak príde znovu cez jej víťazné Srdce. Toto je dôvod, prečo nás Mária prosí o úkon zasvätenia. Chce nás vo svojom Srdci uchrániť od straty viery a chce, aby Ježiš zvíťazil v našich životoch. Pri zasvätení jej priam do rúk odovzdávame kľúč od vlastnej duše, aby ju ona vždy viac a viac otvárala Kristovi.

Práve v týchto časoch veľkej krízy viery potrebujeme toto zasvätenie. Ono nás otvorí pôsobeniu Ducha Svätého. Pomôže nám rozlišovať dobro od zla, ktoré je dnes rafinované a nenápadné. Mária nám vyprosí dobré rozhodnutia, pevné rodiny a verných kňazov.

V posolstvách Fatimy sa spomína, že víťazstvo Máriinho Srdca sa má vo veľkej miere uskutočniť za pomoci verných kňazov. Je evidentné, že Mária si veľmi zamilovala kňazov. Často požíva k modlitbám za kňazov, lebo kňazi sú dôležitým faktorom pri posväcovaní. Chcem vám v tejto súvislosti ponúknuť krátky obsah listu, ktorý rehoľná sestra Lucia, jedna z troch fatimských vizionárov, pár rokov pred smrťou adresovala istému kňazovi. Citujem:

„Drahý otče! Z Vášho listu som vycítila, že ste veľmi znepokojený nad tým, akí sú dnes ľudia dezorientovaní. Máte pravdu, keď sa sťažujete, že v súčasnosti sa veľké množstvo ľudí necháva strhnúť a ovládať diabolskou vlnou, ktorá zotročuje svet. Je tu toľko slepých, ktorí to nevidia a nechcú vidieť! Najväčšiu chybu však robia v tom, že sa zriekli a upustili od modlitby. vzdialili sa od Boha a bez Boha nič nie je možné, lebo Ježiš hovorí: „Bezo mňa nemôžete nič urobiť!“

Čo najviac odporúčam je, aby sa človek znovu priblížil k svätostánku a začal sa pred ním modliť. Tam sa mu totiž dostáva svetla a duchovného pokrmu, aby mal silu darovať sa iným. [...] Pokračujte, otče, v takejto ceste a uvidíte, že v blízkosti svätostánku nájdete viac múdrosti, viac svetla, milosti a viac čností – oveľa viac, ako by Vám mohla dať kniha, štúdium či nejaká druhá osoba. Čas, ktorý strávite v modlitbách, nikdy nepovažujte za stratený, a uvidíte, že Boh Vás osvieti, dodá Vám sil. [...] Môže nám chýbať čas na všetko, ale nikdy nie na modlitbu!

Odporúčajte aj všetkým Vaším spolubratom, aby to vyskúšali a potom mi povieť, či som sa mýlila, alebo nie. Som si vedomá toho, čo je najväčším zlom súčasného sveta a príčinou úpadku zasvätených duší. Vzďaľujeme sa od Boha a bez neho sa potkýname a padáme. Diabol je prefíkaný a vie, kde je naše slabé miesto, cez ktoré môže na nás zaútočiť. Ak sa nebudeme mať na pozore a nevyzbrojíme sa silou získanou od Boha, podľahneme mu. Podržať nás môže iba Božia sila. Usilujme sa ísť dopredu pokojne a v neustálej dôvere voči Bohu.“

Drahí bratia a sestry! Tieto slová nepotrebujú komentár. Ich pravdivosť si však musíme vždy nanovo pripomínať, aby sme nezabudli, že naše zasvätenie nás vyzýva k pravidelnej modlitbe a k ďalším obetám. Mária ich posunie ďalej pre Božie zámery na záchranu duší.

Milí mariánski ctitelia, vy ste svetlom našej arcidiecézy. Spravidla ste to vy, ktorí sa najviac angažujete v živote našich farností a spoločenstiev. Ste ochotní, spoľahliví a musím pravdu povedať, že aj štedrý. Pomáhajte aj naďalej svojim kňazom v jednote a porozumení. Nech vaše modlitby a skutky obety napomôžu k tomu, aby sa urýchlilo víťazstvo Máriinho Srdca.

Nech sa tak naša a Máriina Košická arcidiecéza dostane ešte bližšie k Ježišovi. Nech jej on daruje dobré rodiny, verných kňazov, zasvätených, rehoľníkov a nové duchovné povolania. Aby sme tak okrem chleba, mali vždy dostatok duchovného pokrmu pre dušu – Božie slovo a Eucharistiu.

Panna Mária fatimská, zachráň nás tým, že nás odovzdáš Ježišovi, v ktorom nájde Pravdu, Život a Pokoj! Amen.

Púť k ružencovej Panne Márii v Obišovciach

Je nedeľa, prvý október. V chladnom, mrazivom ráne sa uberá od nášho kostolíka hŕstka pútnikov autobusom do košických Obišoviec. Tu na vršku „Putnok“ stojí chrám zasvätený Ružencovej Panne Márii.

Už naši starí rodičia hovorili, že púť k Ružencovej Panne Márii je akýmsi celoročným završením púť k našej najdrahšej Matke. Aj my sme išli, aby sme jej poďakovali za všetky vyslyšané prosby, za všetko, čo pre nás už urobila, ba ešte urobí. Ona sama nás vždy čaká s otvorenou náručou plnou lásky a milostí, ktoré pre nás od svojho Syna vyprosila cez modlitbu posvätného ruženca.

„Tento Obišovský vršok si vybrala Mária sama“, ako to vo svojom príhovore zdôraznil otec arcibiskup Bernard. Hovoril: „Pred 50 rokmi bol prvýkrát z tohto miesta ukradnutý jej milostivý obraz. Potom ešte raz, aby znovu po tretej krádeži v r. 1993 sa vrátil na toto pútnické miesto. Mária chce tu byť na tomto mieste duchovne prítomná pri svojich deťoch. Dala to najavo tým, že vždy znovu a znovu sa vracila späť.“

Príhovor otca arcibiskupa sa niesol v duchu 100. výročia zjavenia vo Fatime. Vychádzal z Máriinej prosby, aby sa ľudstvo zasvätilo jej Nepoškvrnenému Srdcu. Otec arcibiskup využil toto krásne, modlitbou popretkávané pútnické miesto, aby odtiaľ zasvätil celú košickú arcidiecézu jej Nepoškvrnenému Srdcu. Toto zasvätenie bolo o to dojímavejšie a slávnostnejšie, že ho spoločne uskutočňovali všetci traja biskupi košickej arcidiecézy: Mons. B. Bober, pomocný biskup M. Forgáč a emeritný biskup A. Tkáč. Tým sa košická arcidiecéza stala Máriinou arcidiecézou.

Vo svojej homílii otec arcibiskup poukázal predovšetkým na celkové oslabenie viery, dokonca o odpade od pravej viery. Príčinou tohto odpadu je útek od modlitby. Zabúdame, čo nám hovorí Boh: „Bezo mňa nemôžete nič urobiť.“ Vyzýval nás, aby sme si našli čas na modlitbu, najmä na modlitbu v našich rodinách. Nie je nič krajšie, ako keď dieťa vidí a uchová si vo svojom srdci obraz kľačiacej matky a otca a keď spolu vrúcne volajú: „Zdravas Mária...“ Tiež, aby sme čerpali silu z chleba eucharistie, aby sme okrem každodenného chleba často prijímali aj pokrm nielen pre telo, ale najmä pre dušu. Nech sa modlitba posvätného ruženca stane pre nás každodenným spoločníkom na ceste nášho života, ktorý je popretkávaný radosťou, bolesťou, ale i nádejou na slávne vzkriesenie.

Nezabúdajme, čo nám hovorí sestra Faustína: „Tam, kde nič nemôžeme dosiahnuť slovami, skutkami, tam vždy môžeme dosiahnuť modlitbou.“ Preto sa nebojme odovzdať kľúč od vlastnej duše Panne Márii a prosíme, aby ju otvárala pre svojho Syna. Len tak môžeme nájsť opravdivé svetlo, pravdu a život.

Mária, pros Ducha Svätého, aby svojím svetlom prežiaril temnotu tohto sveta, ktorá sa rozprestiera nad našou generáciou. Veď nás po ceste čnosti, veď nás k novej jari, ktorá príde cez tvoje víťazstvo Nepoškvrneného Srdca.

Mgr. Terézia Andrejkovičová

Rozhovor

HEDr. Ľuboslav Hromják, PhD.

Pred naš redakčný mikrofón sme pozvali HEDr. Ľuboslava Hromjáka, PhD., cirkevného historika, ktorý pôsobí na Teologickom inštitúte v Spišskej Kapitule a ktorý bol 8. septembra slávnostným kazateľom odpustovej slávnosti Narodenia Panny Márie v kaplnke v Doline.

Na úvod Vás, pán doktor, poprosím, aby ste sa našim čitateľom bližšie predstavili.

Pochádzam zo Spišského Podhradia, narodil som sa v septembri v Levoči. Mám ďalšie dve sestry, jedna je lekárkou a druhá je manželkou gréckokatolíckeho kňaza Mareka Smetanku, ktorý pôsobí vo Volici, okres Humenné. Moja rodina bola jednoduchá, mama pracovala v závode na výrobu topánok, závod Zlín, mal svoju pobočku v Spišskom Podhradí a otec bol lesným ekonómom. Keď som mal osem rokov, zomrel na sklerózu multiplex ako veľmi mladý. Myslím si, že jeho smrť ovplyvnila aj moje ďalšie rozhodnutie. V tom čase u nás pôsobil veľmi zaujímavý kňaz Ján Laček, bol známy v širokom okolí, možno, že aj tu vo Vŕtaze ho ľudia poznali, veľmi radi k nemu chodili ľudia na sväté spovede. Keď som sa ho pýtal, prečo mi Boh zobral ocka, tak mi povedal,

snímka: Martin Magda ml.

že preto, aby som ja stal horlivým kňazom. To ma uspokojilo a odvtedy som začal uvažovať o kňazskej ceste. Takže základnú školu som študoval v Spišskom Podhradí, potom v rokoch 1990-1994 gymnázium v Levoči a po jeho skončení som odišiel na štúdiá na Spišskú Kapitolu. Takže bol to taký zvláštny pocit študovať v domácom prostredí a v seminári. Boli sme prvý ročník v rámci toho veľkého Spišského seminára po páde komunistického režimu, v ktorom už neboli „Košíčania“. Boli sme preto najmenší ročník, keďže ostatní už odišli študovať do Košíc. Za kňaza som bol vysvätený 9. septembra 2000 v jubilejnom roku.

Mám zaujímavú spomienku

na už nebohého otca biskupa Františka Tondru, ktorý bol tiež vysvätený 9. septembra a mňa za kňaza vysviacal v pamätný deň jeho biskupskej vysviacky ako jediného kňaza Spišskej diecézy, keďže som nemal dostatok rokov, aby som bol vysvätený so starými spolužiakmi. Hneď deň na to 10. septembra som už slávil odpustovú svätú omšu Narodenia Panny Márie. Preto dnes v tej vašej Doline som si na to spomenul a zhodou okolností aj tento rok vychádza odpustová slávnosť na 10. septembra na nedeľu, takže si po sedemnástich rokoch pripomeniem ten dátum. Potom som pôsobil dva roky ako kaplán v Spišskej Novej Vsi a v roku 2002 ma biskup poslal na ďalšie

snímka: Martin Magda ml.

štúdiá na Gregoriánsku univerzitu do Ríma, kde som študoval cirkevné dejiny a sakrálné umenie. V roku 2004 som skončil licenciát a ďalej som pokračoval v doktoráte. Písal som doktorskú prácu na základe výskumov vo vatikánskych archívoch pod vedením profesora Marcella Chappina, SJ, ktorý sa stal viceprefektom tajného vatikánskeho archívu, takže čo som si mohol viac priať. Tie roky v Ríme pre mňa boli najkrajšie, aj keď náročné. Boli krásne vďaka výmene kultúr, informácií, svätým omšiam. Zažil som tam smrť a pohreb dnes už svätého Jána Pavla II., nástup Benedikta XVI. Takže to bolo veľmi zaujímavé. Po návrate z Ríma na sviatok svätého Petra a Pavla v roku 2007 po obhajobe doktorskej práce na tému Svätá stolica a slovenská otázka v pontifikáte Leva XIII. a Pia X. som sa s kardiálom Tomkom vracal na Slovensko. Potom som prednášal v Trna-

ve na Trnavskej univerzite do roku 2009, teda dva roky na Filozofickej fakulte a od roku 2009 prednášam na Spišskej Kapitule cirkevné dejiny, sakrálné umenie a patológiu. **Možno teda o vás povedať, že ste zaniatým cirkevným historikom. Čo je náplňou práce alebo čím sa zaoberá cirkevný historik?**

Cirkevné dejiny sú filozoficko-teologickou disciplínou, ktorá skúma klasickým prístupom dejiny cirkvi. Tie cirkevné dejiny sú zaujímavé v tom, že sú také hraničné. Používajú všetky historické metódy ako profánna história, ale napriek tomu si vyžadujú znalosť teológie. Bez toho to nejde. Žiaľ, stretávame sa s tým, že cirkevná história je ako by odsúvaná kdesi nabok.

Pôsobí pri Slovenskej akadémii vied (SAV) alebo pri nejakej inej štátnej inštitúcii cirkevný historik?

Nie, nepôsobí ani jeden.

Ako sa môžu oddeliť dejiny národa

ako také, ak neskúmame zároveň aj jeho cirkevné dejiny?

Preto, lebo sme zažili štyridsať rokov komunistického režimu, kedy sa o cirkvi nesmelo hovoriť, čiže aj keď isté cirkevné otázky sa museli otvárať, ale tým, že tí ľudia nemali teologické vzdelanie, tak je tomu dodnes. Tým, že história je dodnes, žiaľ, v zajatí istej politiky a politickej objednávky. Dodnes je cirkevná história považovaná ako keby za menejcenný odbor. Potom sa do nej hocikto púšťa a dochádza k tomu, že sa stretne s takými výrazmi ako pontifikát biskupa a rôzne iné, ktoré absolútne neprezentujú správne. Je v rámci SAV sekcia pre cirkevné dejiny, ale tam nie je ani jeden cirkevný historik. Jediným cirkevným historikom, ktorý pôsobí v tej sfére, je prof. Peter Zubko, pôsobiaci na Ústave slavistiky SAV, ale nie ako cirkevný historik.

Pani prof. Emília Hrabovec je

tiež činná v tejto sfére cirkevnej histórie. Nedávno boli prezentované jej výskumy vo vatikánskych archívoch, týkajúce sa slovenskej otázky. Boli ste tiež súčasťou týchto výskumov? Priblížte nám bližšie, čo bolo predmetom týchto výskumov?

My s pani prof. Hrabovec spolupracujeme už dosť dlho. Koniec koncov, bola to ona, ktorá ma v roku 2007 požiadala, či by som bol ochotný byť jej asistentom na Trnavskej Univerzite v Trnave počas jej vedenia. Dokonca aj počas písania mojej doktorskej práce som s ňou dlhodobo spolupracoval, pričom sme si prerozdělili témy. Dá sa povedať, že napriek tomu, že sme malý národ, máme z vatikánskych archívov preskúmané už dosť veľa. Keď to porovnávame s ostatnými národmi, myslím si, že patríme medzi špičku, pretože ani u Poliakov, ani u Čechov, ani u Maďarov či Rakúšanov neexistuje také systematické spracovanie moderných dejín od čias Leva XIII., ako to máme my. Ona spracovala pontifikát Benedikta XV. (1914-1922).

Bolo to aj publikované?

Publikované to bolo v nemčine a to je problém. Pretože obaja máme systematický výskum urobený, ale nemáme publikácie v slovenčine, iba čiastkové štúdie, ale nie súvislé knihy. Časť publikovala pani profesorka v edícii dokumentov, ale to je len výber, nie je to komplexné.

A nie je to škoda?

U nás na Slovensku ako keby nebol záujem o tieto témy. Ja sám to pociťujem tak, že skôr som pozývany na nejaké konferencie do zahraničia a preto moje štúdie sú publi-

kované v zahraničí, nie v domácom prostredí. Takto som o Benediktovi XV. rozprával na konferencii, ktorá bola v minulom roku v Bologni, práve o jeho postoji voči vojne, ale zase to nebolo v slovenčine.

Vráťme sa teraz k nášmu slovenskému národu. Čo do počtu sme naozaj malým národom, veď niektorá svetová metropola nás prekoná. Je pravdou, že napriek tomu sme ako národ prežili vďaka svojej religiozite.

Je to pravda, aj keď samozrejme sú to viaceré faktory, nielen religiozita. Treba povedať, že slovenský národ má svoju najslávnejšiu históriu postavenú na dejinách kresťanstva. Pretože od čias, kedy sa Slováci stali súčasťou kresťanského sveta, začali sa písať dejiny. Čo by sme vedeli o Veľkej Morave, nebyť príchodu svätého Cyrila a Metoda, našich vierozvestov? Vieme, že tu boli národy ako Avari, ktorým Slovania slúžili. Nevieime o nich takmer vôbec nič, ibaže boli obriebo vzrastu, práve preto, že nezapadli do kontextu kresťanskej Európy. V čase sťahovania národov vieme o Slovanoch až od okamihu, kedy sú spojení so západoeurópskou civilizáciou, ktorá bola postavená na gréckorímskej tradícii a kresťanstve.

Teda solúnski bratia prišli z východu, ale paradoxne patríme k západu.

Cyrlometodská misia nebola ani východná, ani západná, ale bola typicky stredoeurópska. Neraz stredná Európa stojí v zápase medzi východnou a západnou Európou. Dodnes ľudia riešia otázku, či sa máme orientovať na západ a hľadať oporu v západoeurópskych krajinách a v Amerike, alebo

sa máme viac obracať na podporu Ruska. V tom je veľkosť misie Cyrila a Metoda, že nebúrali na tomto našom území predošlú misionársku činnosť franských kňazov, ktorí oslovili tú vzdelanú vrstvu ovládajúcu latinčinu, ale urobili kresťanstvo zrozumiteľným aj pre chudobnejšie vrstvy obyvateľstva. Avšak je nepopierateľné, že východný vplyv tam bol, veď napokon svätí bratia prišli z Konštantínopola (Carihradu). A na tom by sme mali stavať, že stredná Európa je mostom medzi východom a západom. A byť mostom nie je niekedy jednoduché, pretože neraz si ten most niekto chce prisvojiť. Raz je to západ, raz je to východ.

V našej modernej ústave máme zakotvené aj to, že chceme stavať na cyrilometodskej tradícii. Pripadá mi, ako keby sme sa chvíľami za tie svoje kresťanské dejiny hanbili. Nepripadá vám to tiež tak?

Skôr si myslím, že veľkým problémom nás Slovákov je, že nepoznáme vlastnú históriu. My sme národ, ktorý má tendenciu byť moderný, plašíme sa po moderných prvkoch. Tým, že sme nemali vlastný štát, ani neriešime nejakú svoju slávnú minulosť, ako je to v prípade štátov, ktorý mali svoje kráľovstvá, aj keď neboli postavené na národných princípoch. My máme tendenciu naháňať sa dopredu a neriešime minulosť. Sme zakomplexovaní, stále si myslíme, že tu nič nebolo, nemáme minulosť, odpojíme sa od uhorských tradícií, od československých dejín a začíname stavať rokom 1993. Myslím si, že je to veľmi úbohé. Pretože sme to my, ktorí sme stáli pri zrode Veľkej Moravy, sme to my, ktorí sme aktívne

snímka: Martin Magda ml.

rozvíjali Uhorské kráľovstvo. Dá sa povedať, že historický cit nám úplne chýba a stále ho vnímame ako niečo cudzie. No a hanbiť sa nehanbiť za svoje dejiny?

Trošku to súvisí s celkovým vývojom Európy po francúzskej revolúcii, kde sme sa ubrali smerom, že ideme budovať novú Európu, nový humanizmus, ale bez kresťanstva. Teda cieľavedomé odkresťančovanie spoločnosti a cieľavedomé prekrúcanie dejín tak, aby kresťanstvo bolo prezentované iba ako niečo, čo súvisí s kultúrou. Tým pádom si Európa ako keby sama podpíliť svoje piliere, na ktorých stála, náboženstvo nahradila nacionalizmom, ktorý mal za následok mnohé vojnové konflikty a zvlášť dve svetové vojny.

Dá sa o vás povedať, že vaša činnosť je veľmi záslužná, pretože odovzdávate duchovné bohatstvo našej krajiny. Z čoho vy sám čerpáte silu?

Ja ako cirkevný historik hľadám pravdu a chcem byť jej obhajcom a nie je to vôbec jednoduché. Častokrát sa cirkevná história spájala s politikou, istou lojalitou k vedúcej skupine a preto sa neraz história prekrúcala podľa vôle vládnucej vrstvy. Ale cirkevný historik má byť v prvom rade nezaujatý, pretože Pán Ježiš nás učí: „Poznávajte pravdu a jedine pravda vás oslobodí.“ A môj vzor v cirkevnej histórii, ktorý je pochovaný blízko tu vo Fričovciach, Jozef Špirko, rodák zo Spišského Podhradia, keď píše o metódach cirkevných dejín hovorí, že „výchovné je chlapecky povedať pravdu, aj keď je neraz nelichotivá“. Objektívne vypovedanou pravdou sa zadosťučiní pravde, ktorá je svojvoľne ľudským zásahom narušená. Posilou sú pre mňa slová evanjelia. Pretože blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, jedno z blahoslavenstiev. Ak by sme mali byť aj prenasledovaní,

pretože hovoríme pravdu, máme sa povzbudiť aj inými vzormi. Samotný Pán Ježiš nás pripravil na to, že „vás budú vláčiť pred vládarov, aby ste vydali svedectvo...“ Takže jediná sila, ktorá dáva cirkevnému historikovi silu byť pravdivý, je viera v Božiu spravodlivosť a byť verný pravde. Tá sa vypláca, pretože každé klamstvo a lož raz vyjde na povrch.

Pôsobíte v Spišskej Kapitule, ste odtiaľ rodákom. Aj keď ste pôsobili na mnohých miestach, vrátili ste sa opäť do svojej domoviny. Čo vás ťahá na toto miesto?

Ako kňaz nerozhodujem o svojej budúcnosti, sľuboval som svojmu ordinárovi úctu a poslušnosť, takže keď ma zavolať, aby som prišiel na Kapitolu, ako kňaz spišskej diecézy som cítil celkom prirodzene aj takú túžbu prednášať na Spišskej Kapitule a prednášať budúcim kňazom, to nemôžem poprieť. Aj keď v Trnave sa mi veľmi dobre predná-

šalo a mal som tam tú milosť zažiť vrcholnú historickú elitu. Mal som kolegu prof. Marsinu, prof. Žudela, prof. Šimončiča, prof. Sedláka. Čo meno, to pojem. Mohol som tam prednášať študentom histórie, takže to bola pre mňa tá najväčšia satisfakcia prednášať budúcim historikom, lebo u študentov teológie je to iné - u nich je história skôr takou povinnou jazdou a nemajú „pasíu“ pre históriu. Ale z hľadiska toho kňazského povolania som si uvedomoval, že moje poslanie v Trnave ma čím ďalej, tým viac oddalovalo od života miestnej cirkvi. Čiže po piatich rokoch v Ríme a dvoch rokoch v Trnave sa vám stráca prehľad o činnosti kňazov v diecéze. A tak, keď som sa ocitol v srdci Spišskej diecézy, tak som rád, že môžem budúcich kňazov formovať pri uvedomovaní si histórie. Niekedy sa mi to darí, niekedy menej, ale ako kňaz mám väčšie naplnenie, keď pôsobím práve tam na Spišskej Kapitule.

Viem o vás, že takou srdcovkou sa pre vás stalo životopisné dielo biskupa Jána Vojaššáka.

Práve na ňom si zakusujem to poslanie učeníka, znášať niekedy aj ťažkosti kvôli pravde. Pretože to je symbol, o ktorý sa bijú rôzne režimy, sú tu rôzne interpretácie, ale nechcem sa dať zatiahnuť do žiadnej z nich. Chcem vykresliť osobu biskupa Vojaššáka takú, aká je. A to je veľmi ťažké. Preto sa mi spracovanie jeho života stalo takou srdcovou témou. Spočiatku som voči tomuto biskupovi mal veľmi negatívny postoj, pretože som bol ovplyvnený niektorými informáciami. Bol som ovplyvnený médiami, až pokiaľ som nezačal skúmať dokumenty. Nie je možné robiť, skúmať históriu, ak sa historik "neobu-

je" do prameňov. Je veľmi veľa historikov, ktorí opakujú a opisujú knihy iných a je málo tých, ktorí prinášajú niečo nové na základe vlastného výskumu. A ja som na základe vatikánskych archívov "nabral optiku", ktorá je iná a nadštandardná v slovenskom prostredí. Keď som skúmal tie pramene, tak som zistil, že sa biskupovi Vojaššákovi krivdí. Zmenil som postoj, nie na základe toho, aby som bol procirkevný, že je tu na stole proces blahorečenia a patrilo by sa, aby som ako cirkevný historik hájil biskupa Vojaššáka. Nie, bolo to prirodzené. Ak by som vnútorne nebol presvedčený o svätosti jeho života, tak by som o ňom nenapísal knihu. Bola by to pre mňa strata času. Takže venujem sa mu, šírim kult biskupa Vojaššáka "zdola", že chodím do farností Spišskej diecézy a mal by som ísť aj do Košickej arcidiecézy. Plníť úlohu kazateľa a historika v jednom. Aj kázeň môže byť historickou prednáškou, ktorá privedie k Bohu.

Podme k mládeži. Dnes sú mladým ľuďom podsúvané mnohé polopravdy, alebo až nepravdy ohľadne histórie cirkvi. Narážam na inkvizíciu, križiacke výpravy a iné. Ako im správne vysvetliť historické vývojové etapy cirkvi?

Mojou hlavnou tézou je: ak chceš pochopiť dobu, musíš sa pozeráť nie očami tej doby, ale očami tej doby, ktorá jej predchádzala. My nemôžeme pochopiť križiacke výpravy, iba z pohľadu obdobia, kedy sa diali, ale musíme pozeráť očami doby, ktorá jej predchádzala, aby sme pochopili príčiny, vývoj a finále. Potom vediem študentov aj k tomu, aby neidealizovali žiadne obdobie, pretože každá epocha v dejinách mala svoje svetlé

aj tienisté stránky. Neexistovala ideálna doba. A ak niekto má tendenciu idealizovať nejaké obdobie, tak to zaväňa ideologizáciou. Mladí ľudia majú problém s tým, že dnes stojíme pred vážnou krízou a žijeme dobu, ktorá je pragmatická, čiže bola tu doba, kedy bol zápas o pochopenie istých vecí a zápas ideológií.

Dnes žijeme v dobe, kedy pragmatizmus úplne ničí myslenie, absentuje tu abstraktné myslenie vo všetkých rozmeroch. Komfort života zabíja myslenie. A potom je problém aj pri študentoch, keď sa im interpretuje história, keď ich prvou otázkou je: „Načo mi to bude?“ Ľudia sa prestali pýtať na pravdu a pozerajú sa na veci iba z pohľadu úžitku a toto je veľkým nešťastím. Verím, že raz si aj tá generácia začne uvedomovať, že toto nestačí. Stretávam sa aj s tým, že študenti povedia: „Vy historici, tak už sa konečne dohodnite, ako to bolo.“ A to je veľmi nebezpečné. Pravda predsa nie je otázkou dohody. Toto zaväňa totalitou. Keby ste sa opýtali ľudí, tak už sa dohodnite, ktorú politickú stranu ideme voliť, tak to by bola katastrofa, pluralita názorov musí byť prirodzená. A niekto má taký prekrútený obraz o historikovi, že všetci historici sa musia zhodnúť, či už v dejinách cirkvi alebo spoločnosti. V demokratickej spoločnosti musia zaznievať rozmanité pohľady na udalosti, aby si mohol človek na základe vlastného úsudku vybrať a zvoliť postoj. U mladých ľudí sa stretávam aj s tým, ako keby boli leniví prinútiť sa vytvoriť si vlastný názor na historické danosti. To je ďalší problém, s ktorým sa stretávam. Mladá generácia chce hneď výsledok, aby sme odprednášali témy úplne

stroho, bolo to tak, tak, tak. Niektorí to považujú za úplnú zbytočnosť, čo sú to za somariny a hlúposti, namiesto toho, aby sa začali zamýšľať. Jednoducho nevpasujete to do schémy štandardného mladého človeka. Aj tak je, chvála Bohu, dosť mladých ľudí, ktorí sa snažia pýtať na vážne veci, hľadať pravdu.

Aký je váš názor na to, či by sa mala cirkev vrátiť k riešeniu sociálnej otázky? Hovorím o vrátení sa, lebo sociálnou otázkou sa zaoberal už pápež Lev XIII. vo svojej encyklike *Rerum novarum*.

Rozhodne áno. To je téma, ktorá, žiaľ, na Slovensku nie je veľmi otváraná, čo je veľká škoda. Kiež by sme si osvojili učenie pápeža Leva XIII. a pritom sa otvorili aj novým prúdom. Myslím si, že nemecká cirkev je omnoho viac otvorená sociálnej otázke, neraz ostáva až príliš otvorená na sociálne otázky a uniká jej niekedy ohlasovanie evanjelia. A u nás ako keby chýbalo práve to sociálne riešenie.

Je mi ľúto, že neexistuje nejaká skupina ľudí, ktorá tieto sociálne otázky vážne otvára. Ako keby medzi kresťanmi sa otvárala línia, že každý kresťan musí byť nevyhnutne pravicovo orientovaný. A nie je to najšťastnejšie, pretože aj kresťanské strany sa neraz nechali zatiahnuť do silného liberalizmu a neriešili vážne sociálne otázky. Sú tu vypuklé sociálne problémy a sme svedkami sociálnych hriechov, ktoré nazýva katechizmus katolíckej cirkvi ako do neba volajúce hriechy, a to je nevyplácanie spravodlivej mzdy a okrádanie sirot a vdov. A dnes by sme k tomu mohli ešte pridať okrádanie a ožobračovanie starých ľudí. Toto sú vypuklé otázky a my sme svedkami, že sa o týchto otázkach iba hovorí

snímka: Martin Magda ml.

a ani v tých ľavicových táboroch sa neponúka skutočné riešenie týchto problémov.

Ďalej sme svedkami zneužívania sociálnych dávok, ktoré prinášajú ďalšiu nespravodlivosť. Pápež František to veľmi krásne ukazuje, že cirkev musí ísť na periferie miest, prvoradou úlohou cirkvi je dávať riešenia ohľadne sociálnych otázok. A my máme v cirkvi krásne príklady: Frederic Ozanam, zakladateľ dobrovoľníctva. Tu na Slovensku máme krásny príklad úžasnej kňazskej sociálnej politiky Andreja Hlinku a jeho ľudovej kresťanskej strany, ktorá chápala problémy jednoduchých ľudí, ktorá podporovala poľnohospodárstvo ako protiklad voči silnej industrializácii spoločnosti, ktorá sa spájala aj s vykorisťovaním.

Na záver vás chcem poprosiť o duchovný odkaz pre našich čitateľov. Páčilo sa vám u nás?

Bol som veľmi povzbudený takou hlbokou a zdravou ľudovou zbožnosťou, ktorú považujem za dôležitú. Z ľudovej zbožnosti sa rozhodne vysmievať netreba, lebo má svoje čaro. Nemá síce nejakú hlbokú teológiu, ale je to viera, ktorá vyrastá zo života. A preto som bol milo povzbudený tou živou vierou ľudí počas slávenia svätej omše, takže verím, že sme sa vzájomne povzbudili. No a duchovný odkaz? Aby atmosféra dôvery v Boha napriek zložitým sociálnym a spoločenským otázkam bola takou červenou niťou, ktorá dodá aj napriek ťažkým situáciám pre nás istotu.

Ďakujem za rozhovor.

pripravila: Mgr. Martina Gondová

Storočnica Fatimy: 13. október 1917 (6. časť)

„S radosťou môžem konštatovať, že jubilejný rok zjavení Panny Márie vo Fatime nás nielen vnútorne formoval, ale aj zmobilizoval, aby sme sa stretávali a okrem modlitby vykonali aj veľa dobrého v našich farnostiach“, vyhlásil arcibiskup Bernard Bober počas púte v Obišovciach. Azda každé pútnické miesto Slovenska upozornilo tento rok na odkaz fatimského posolstva. Socha Matky Božej v našich chrámoch sprítomňovala jej príchod spred 100 rokov do portugalskej Fatimy. Viacerí biskupi poňali toto výročie ako príležitosť zveriť svoj ľud Panne Márii a cez ňu jej Synovi. Aj náš otec arcibiskup s naliehavosťou zasvätil Košickú arcidiecézu Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie, pretože ako vysvetlil: „Práve v týchto časoch veľkej krízy viery potrebujeme toto zasvätenie. Ono nás otvorí pôsobeniu Ducha Svätého. Pomôže nám rozlišovať dobro od zla, ktoré je dnes rafinované a nenápadné. Mária nám vyprosí dobré rozhodnutia, pevné rodiny a verných kňazov.“

Zasvätením sa Matke Božej sme vkročili do ružencového mesiaca, ktorý bol pred 100 rokmi svedkom veľkého zázraku vo Fatime. V celom Portugalsku sa rozšírila správa, že na 13. októbra Panna Mária prisľúbila zázrak, aby všetci uverili. Krajinou sa šíрили poplašné zvesti a možné scenáre tohto dňa. Mnohí očakávali koniec sveta, ukončenie vojny, alebo nebodaj výbuch bomby nastraženej samotnou vládou. Prichádzajúci pútnici sa snažili zneistiť

malých vizionárov a viacerí sa im vyhrážali smrťou ak k zázraku nedôjde. Pastierikovia však mysleli iba na stretnutie s paňou, ktoré nepripúšťalo žiaden strach, iba pokoj v ich dušiach a radosťne pripravovali kvety na ozdobu malého duba zjavení, teda toho, čo z neho ostalo. Večer pred veľkým dňom boli už cesty do Cova da Iria preplnené pútnikmi, zvedavcami, ktorí prichádzali peši, na koňoch a osloch, vozoch, bicykloch a tiež vlakom do okresného mesta Ourém. Ráno sa spustil prudký lejak, sprevádzaný vetrom, ktorý neutíchal, preto boli všetci onedlho premoknutí a pasienky Cova da Iria sa zmenili na blatistú masu. Deti spolu s rodičmi opustili domy oveľa skôr, aby prišli načas. Dojímavé scény z minulého mesiaca sa opakovali s ešte väčšou vrúcnosťou pútnikov. Pri dube zjavení Lucia vyzvala zástupy, aby si dali dole dáždniky a modlili sa s ňou ruženec. Dav ľudí ju napriek silnému dažďu okamžite poslúchol. Atmosféra bola nabitá duchovnom a očakávaním toho, čo príde. Podľa dobových dokumentov zaplnilo polia Cova da Iria v tento deň okolo 70 000 ľudí. Matka Božia prišla v zvyčajnom čase po záblesku svetla, ktorý bol predzvesťou jej príchodu a strieborný oblak, zahľajujúci dub, svedčil o jej prítomnosti. V tom okamihu lejak ustal, mračná sa roztrhli a na modrej oblohe sa objavilo slnko. Na Luciiu otázku, čo si žiada, dostala odpoveď: „Chcem ti povedať, aby tu postavili kaplnku k mojej úcte. Som Panna Mária, Kráľovná ruženca. Naďalej sa denne modlite

ruženec. Vojna sa chýli ku koncu a vojaci sa skoro vrátia domov.“ Lucia potom prosila za mnohých o uzdravenie a vypočutie ich prosieb, načo jej Panna Mária odpovedala, že niektorí dosiahnu uzdravenie, iní nie; dôležité je polepšiť sa a prosiť o odpustenie svojich hriechov. Napokon so smútkom dodala: „Nech už ľudia neurážajú Boha, nášho Pána, ktorý je už dosť urážaný.“

Potom roztvorila dlane a nechala ich žiariť svetlom, zatiaľ čo sa vznášala hore a žiara jej svetla mierila smerom k slnku, ktoré sa sfarbilo ako perla a dalo sa naň hľadiť bez námahy. Nepálilo, ani neoslepovalo. Začal sa Matkou Božou ohlásený zázrak, ktorý neskôr dostal pomenovanie „tanec slnka“. Zrazu sa slnečný kotúč začal rýchlo krúžiť okolo svojej osi a vydával zo seba rôznofarebné lúče: žlté, červené, zelené, modré a fialové. Toto spektrum farieb zalialo celé údolie Cova da Iria, takže ľudia, stromy i príroda žiarili týmito farbami. To sa zopakovalo trikrát, vždy s väčšou intenzitou a leskom farieb. Náhle mali všetci pocit, že sa slnko vzdaluje z nebeskej oblohy a rúti sa k Zemi. Ľudia v strachu padali na kolená a odprosovali Boha za svoje hriechy, mysliac si, že nastal koniec sveta. Slnko sa však vrátilo na svoje pôvodné miesto a jas jeho svetla sa vrátil do normálu, takže už nebolo možné dívať sa naň. Všetci precitli z tejto mimoriadnej udalosti a spozorovali, že ich oblečenie, ba aj zem pod nohami je celkom suchá. Tento jav trvajúci asi desať minút mohli pozorovať všetci

zúčastnení, no aj obyvatelia prilahlých dedín. Existujú viaceré svedectvá fatimského zázraku, zaznamenané od dôveryhodných osôb, tak veriacich ako aj neveriacich. Azda najslávnejším z nich je článok slobodomurárskeho novinára Avelina de Almeida v denníku *O século* zo dňa 15. 10. 1917, ktorý ilustrovala dnes už ikonická fotografia troch malých vizionárov, pózujúcich pri dome Františka a Hyacinty.

Zatiaľ, čo zástupy obdivovali nadprirodzený „tanec slnka“, pastierikovia mali milosť vidieť, podľa vysvetlenia viacerých teológov, sprítomnenie vtedajších troch častí ruženca. Najprv videli dieťa Ježiša, Matku Božiu spolu so svätým Jozefom ako symbol Radostného ruženca. Potom už dospelého Krista v šarlátovom pláští, sprevádzaného bolestnou Matkou, symbolizujúcich tajomstvá Bolesného ruženca. Napokon Pannu Máriu Karmelskú, ktorá je Kráľovnou všetkých svätých a potešiteľkou duší v očistci, ako zobrazenie Slávnostného ruženca. Takto prebiehal veľkolepý záver mariánskych zjavení v Cova da Iria, ktorý zostal v srdciach zúčastnených po celý život.

Od tohto dňa prešlo už celé storočie plné vojen, terorizmu a nespravodlivosti. Preto posledné slová Panny Márie znejú naprieč dejinami ešte naliehavejšie: „Nech už ľudia neurážajú Boha, nášho Pána, ktorý je už dosť urážaný.“ Zachytíme v nich ozvenu prvého prikázania: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou.“ Posolstvo zverešené trom malým deťom upozor-

Privítanie fatimskej sochy v katedrále v Olomouci 24. 9. 2017; mobilová snímka; autor

ňuje na pýchu človeka, ktorý už od prvého hriechu neposlušnosti chcel byť rovný Bohu a odmieta mu slúžiť (porov. Gn 3, 5). Pani odetá slnkom však prichádza, aby ľudstvo, rútiace sa do záhuby, napomenula. Ona navždy rozšliape hlavu hada a jej Nepoškvrnené Srdce napokon zvíťazí.

Otec arcibiskup Bernard priam eschatologicky dodáva: „Víťazstvo Máriinho Srdca je víťazstvom Najsvätejšej Trojice. A mnohí teológovia a mystici tvrdia, že tak, ako Ježiš prišiel prvýkrát na svet cez Pan-

nu Máriu, tak príde znovu, cez jej víťazné Srdce. Toto je dôvod, prečo nás Mária prosí o úkon zasvätenia. Chce nás vo svojom Srdci uchrániť od straty viery a chce, aby Ježiš zvíťazil v našich životoch. Pri zasvätení jej priam do rúk odovzdávame kľúč od vlastnej duše, aby ju ona vždy viac a viac otvárala Kristovi.“

Drahý brat, sestra, zasvätil(a) si sa už osobne Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie?

(pokračovanie v ďalšom čísle)

Peter Stašík

Deti, dôverujte svojej Matke!

Všetci máme, alebo sme mali mamu, inak by sme tu neboli. Kto už videl svoju mamu plakať? A kedy tá naša mama plakala? Pre niečo, pre všeličo a niekedy aj pre mňa, lebo deti občas vedia zarmútiť svoju mamu. Každý máme ešte jednu mamu, najlepšiu orodovničku a úžasnú nebeskú mamičku Pannu Máriu, Matku Pána Ježiša. Ale Boh neostal pri tom. V evanjeliu čítame, že Ježiš nám cez svoj testament dal z kríža svoju Matku, keď zvolal na Jána a cez neho na nás všetkých: „Hľa, Tvoja Matka!“ A tak mám dve mamy, moju pozemskú mamku, ktorá sa volá Marta, ale tá moja pozemská mamka sa teší, že mám aj nebeskú Mamku Pannu Máriu.

A táto naša nebeská Mama bola plná bolesti, nazývame ju Sedembolestnou, aj keď nemala len tých sedem mečov v srdci. To cirkev vybrala tých sedem bolestí, aby nám cez ne poukázala, aká plná bolesti bola Panna Mária, lebo sedem je číslovka plnosti. A tak si môžeme vybrať, čo chceme robiť tejto našej nebeskej Mamičke - radosť, alebo bolesť. A kedy je ťažko tejto našej Sedembolestnej Mamičke? No keď jej deti žijú bez Otca, mimo lásku Nebeského Otca. Je jej ťažko a plače pre svoje deti. Rozhodnime sa, že chceme robiť radosť našej nebeskej Mamičke. A ako?

V evanjeliu čítame: "...zotrvávali spoločne na modlitbách, spolu s Ježišovou Matkou Máriou...", teda ak jej chceš urobiť radosť, Bohorodičke Márii, urob to tak, že budeš mať vzťah s jej Synom Ježišom Kristom. A to sa dá vtedy, keď sa budeš modliť, lebo modlitba je rozhovor s Bohom. Budeš mať radosť, že sa s ním môžeš zhovárať, že on je tvojím Pánom a Spasiteľom, že sa oplatí byť pri ňom. Panna

Mária bola tá, ktorá bola pri ňom, keď ostatní boli skrytí. A modlitba je prejav toho, že ty tiež nechceš zostať skrytý, že si ten vzťah chceš a túžiš budovať s Ním. Cez úžasnú katechézu, ktorú dostala bolívijská mystička Catalina Rivas od Ježiša a Panny Márie sa dozvedáme: „Pri modlitbe ruženca môžete získať obrovskú radosť. Vždy ho odriekam s vami, s každým mojím dieťaťom..., nájdite ma v ňom! Dostali ste neuveriteľný dar, veď sa môžete nazývať mojimi milovanými deťmi. Buďte si istí, že vždy budem prosiť vo vašom mene.“

Ako ešte môžeme Panne Márii, našej Matke, urobiť radosť? Keď budeme Boha velebiť, chváliť a vyvyšovať v tomto svete. Ale pozor, ak to berieš skutočne vážne, čo vtedy urobí Pán Ježiš? "...Veľké veci mi urobí ten, ktorý je mocný...", ale nie, keď budeme pyšní, ale..., „lebo zhladal na poníženosť svojej služobnice...“ Zdôrazňujem slovo poníženosť, vyvyšovanie a veleba Boha, ale v postoji pokory a poníženosti. Poníženosť srdca je postoj, ktorý je milý našej Mamičke Márii a vtedy zažijeme, že sa ona ujme takýchto služobníkov Boha. Na mne a na tebe sa naplnia všetky prisľúbenia, ktoré dostal už Abrahám. Vďaka ti, Pane, že si taký dobrý. Slová Panny Márie, ktoré zjavila Cataline, to dosvedčujú: „Milujte Boha celým svojím srdcom, celou svojou myslou a celým svojím bytím. Modlite sa odteraz ruženec v kruhu rodiny. Nebojte sa, ste pod ochranou môjho materinského, milujúceho Srdca.“

Naša nebeská Mamka Panna Mária, chceme sa radowať z toho, že sme ňu dostali, chceme ňu odprosiť za všetky bolesti, ktoré ti spôsobujeme my, tvoje deti. Naši prarodičia si ňu vybrali za svoju patrónku a dobre vedeli, čo robia.

Je tu však aj diabol, ktorý chce Ježi-

šovi ukradnúť náš vzťah k Matke Márii. A nielen tebe, ale aj celej cirkvi, lebo ona je pokorná a to on nenávidí. Ale tým, že povedala svoje fiat, rozšliapala hadovi hlavu. A preto zúri a chce ju tebe a mne ukradnúť. Všimnime si, že my si to dáme. Veď keď mnohokrát uderel na svoju cirkev, rozštíepil ju. Reformácia, potom druhá reformácia a čo tam ukradol? No úctu k Panne Márii. Poznáme mnoho kresťanov (evanjelici, kalvíni, atď.), ktorým diabol ukradol úctu k Panne Márii. Ale my si to nedajme ukradnúť. Počujeme, že naši politici nám chcú zrušiť jeden štátny sviatok a jedná sa práve o sviatok Sedembolestnej Panny Márie. Nedajme si to. Presvätá Panna prízvukuje nám, svojim deťom: „...aby ste sa nebáli útoku nepriateľa. Ste predsa pod mojou ochranou a ak zotrivate v modlitbe so mnou, nemusíte sa báť. Je len jeden, ktorý by sa mal obávať, ale ten sa nepriblíži k žiadnej duši, zasvätenej Ježišovi a mne.“

A preto Panna Mária, ty naša najlepšia orodovnička u svojho Syna Ježiša Krista, vypros nám Ducha Svätého, aby sa cez nás rodil Kristus pre druhých, aby sme boli „reklamnými agentami“ tvojho Syna. Každý z nás si však môže slobodne vybrať - chceme Pannu Máriu zarmucovať, alebo tešiť.

Odpusť nám, Panna Mária, že sme neboli dosť pokorní, že sme dosťatočne nevyvyšovali a nevelebili Tvojho Syna, alebo že sme dovolili, aby ňu nám zlý duch ukradol. Nech nám jej slová znejú ako najkrajšie pohladenie: „Milované deti, budem vás vždy naplňovať prekypujúcou milosťou. Nikdy o tom nepochybujte. Hlboko vás milujem..., tak veľmi, že si to ani neviete predstaviť... Stíšte sa a obetujte svoje trápenie Ježišovi z lásky a vďačnosti.“

Mgr. Martina Gondová

Október mesiac úcty k starším

Október – mesiac úcty k starším „Zrelý vek“, „šediny múdrosti“ či „jeseň života“... V hovorovej reči má označenie neskoršieho obdobia života človeka veľa rôznych podôb. Všetky životné etapy so sebou prinášajú niečo nové a každá z nich je vzácna. Staroba je nositeľkou hodnôt, na ktorých stojí bohaté duchovné dedičstvo našich predkov. Ak ich jej nositeľ prijíma ako dar, potom ho oni budú prirodzene viesť k dosiahnutiu múdrosti srdca, objavovaniu najhlbšieho zmyslu ľudského života, ktorého múdrosti bude odovzdávať ďalším generáciám.

Šťastie, krása, zdravie, sila, vytrvalosť, či aj istá bezstarostnosť, to sú niektoré z daností či vlastností prisudzovaných najmä mladosti. Postupne s vekom, s logickou zákonitosťou, ubúdajú. Môžu však byť a aj sú nahradené inými hodnotami - múdrosťou, skúsenosťou, rozvahou, toleranciou. Je prav-

dou, že starnutie so sebou postupne prináša mnoho zmien v živote, o ktoré nikto príliš nestojí. Veď kto by sa radoval z boľavej chôdze, z ubúdajúcich síl, ktoré v minulosti umožňovali uskutočňovať naše sny a túžby. Bohatstvo životných zážitkov a skúseností, ktoré staršieho človeka vnútorne formujú a obracajú ho k vyšším duchovným hodnotám, však straty na fyzickej vitalite viac než vynahradia. Sú darom nielen pre nás samotných, ale pre všetkých, ktorým tieto dary životnej múdrosti odovzdávajú a ktorí sú ochotní ich od nich prijať. Preto odmietaj spomienky a skúsenosti starších ľudí v mene modernosti by znamenalo poprieť minulosť, do ktorej je prítomnosť pevne zakorenená v súčasnosti. Práve pre zrelé skúsenosti sú starší ľudia schopní ponúknuť mladým vzácne dary a poučenia. Aby sme toho boli schopní, nesmieme zabúdať, že svojim rodičom vďačíme

za život a výchovu a za dlhé roky obetavosti. Mali by sme sa preto vyvarovať takým javom, ako neúcta k šedinám.

Snažme sa nasledujúce generácie viesť k láske, úcte a k pravým hodnotám ľudského života. A to najlepšie vlastným príkladom. Len tak budú schopní a ochotní v dospelosti preukázať rovnakú lásku a obetavosť voči starším ľuďom oni sami. Starší ľudia sa prirodzene boja izolácie a samoty a želajú si, aby sa mohli s niekým podeliť o lásku. A keďže sa láska a starostlivosť nanútiť nedá, je dobré už od mala deti vychovávať tak, aby potrebu starostlivosti o svojich starších rodičov v dospelom veku prirodzene cítili vo svojom vnútri.

Starší ľudia sú nenároční. Stačí im milé slovo, úprimný úsmev, pohľad, trochu uznania. Keď sme im schopní toto dať, ani si neuvedomujeme, ako tým obohacujeme samých seba. Tak sa nám dosta-

ne nesmierneho bohatstva, z ktorého budeme môcť v ťažkých chvíľach vlastných životov čerpať silu a múdrosť. Snažme sa zo všetkých síl robiť dobro druhým. Ak urobíme radosť len sami sebe, nikdy nepocítíme pravé šťastie. Ale ak urobíme radosť iným, vtedy bude naša radosť úplná.

Čas sa nedá zvrátiť. To, čo uplynulo, je nenávratne preč. Lenže čo prežili, čo sa raz stalo, je už nedotknuteľné a nezraniteľné a naveky uložené v ich pamäti. Plynúci čas ich síce oberá o mladosť, ale zá-

roveň opatruje ich spomienky. Pomínutelnosť existencie preto nie je dôvodom k pesimizmu. „Pesimista odtrhne každý deň nový list trhacieho kalendára a vidí, ako sa z neho stále viac a viac mína. Je možný aj iný pohľad. Človek môže vziať odtrhnutý list a starostlivo ho odložiť k tým, čo už odtrhol skôr, pričom si urobí na druhú stranu denníkov poznámku a plný pýchy a radosti myslí na to, čo všetko je v poznámkach zachytené, čo všetko v živote prežil. To, že starne, mu neprekáža. Na možnosti a budúcnosť mla-

dých sa nepozerala so závišťou, lebo jeho skutočnosť je v prežitej minulosti, skutočnosť vytvorených diel, skutočnosť milovanej lásky a skutočnosť pretrpených útrap“ (Zmysel života podľa V. E. Frankla).

Prijatím staroby človek prijíma samého seba ako bytosť, ktorú formovali prežití roky. Nič sa už nedá vrátiť späť. Na všetko prežité sa ale dá spomínať s láskou, porozumením a čerpať z vlastných skúseností múdrosť pre ostatných.

spracovala: Ž. Jenčová

Blahorečenie dona Títusa Zemana kardinálom Angelom Amatom; snímka: Martin Magda

Imrich Degro

O rozlišovaní Božej vôle (10. časť)

5.2.2 Vízie - videnia ... (pokračovanie)

Pripomeňme si Joelovo pro-roctvo... (porov. Joel 3, 1-5). Vízie - videnia - majú veľmi blízky vzťah k snom. V Novom zákone môžeme niekedy ťažko rozlíšiť, či ide o sen alebo o videnie v bdelom stave. Psychológia snov a psychológia videní je veľmi podobná. Videnie je sen vo dne.

Sú tri formy:

(1) Obraz - ako keď vidíme fotku. Tento obraz má spravidla nejaký symbolický význam. Nie je tam pohyb a často tam nie sú žiadne slová.

(2) Video - niečo sa deje, ale nie je slovo (nemý film).

(3) Video a slovo - niekto v tom videní aj rozpráva (video - audio).

Ak by sme sa dali vyšetriť neveriacim psychiatrom, mohol by badať u nás určité známky schizofrénie, no nie je tomu tak, lebo mnohí ľudia, ktorí majú tieto mentálne vízie, sú úplne normálni, zdraví ľudia. Práve naopak platí: čím sme zdravší, tým viac môžeme byť otvorení pre tieto skúsenosti.

Príklad: máte skúsenosť s obrazmi pri modlitbe... Kritériá, ako porozumieť víziám - videniam: Aký by si mu dal názov? Názov sa usiluje uchopiť, o čom to celé je. Aká je hlavná téma celého obrazu - o čom to bolo? Aký bol hlavný pocit v tom sne? Kedy som tento pocit zakúsil v nedávnej minulosti?

5.2.3 Slovo poznania

Boh ti povie nejakú neznámu

vec za nejakým účelom. Je to nadprirodzené poznanie o nejakej skutočnosti alebo človeku. Toto poznanie nie sme schopní nadobudnúť svojou vlastnou myslou; je to poznanie, ktoré dáva slobodne Boh a ktoré otvára pravdu, ktorú chce Duch Svätý, aby si poznal. Táto pravda sa týka nejakej konkrétnej udalosti alebo človeka. Je to priame zjavenie nejakej informácie ľudskej mysli. A nemá to nič spoločného s tvojím poznaním, vedomosťami, či skúsenosťami z minulosti. Používal Ježiš tento dar? Ako človek áno. (T.A. Summa theologiae: Ježiš mal všetky dary a charizmy). Ježiš mal veľké poznanie ľudí: Natanael (porov. Jn 2, 47-48); Samaritánka (porov. Jn 4, 1-29); keď mal zaplatiť chrámovú daň (porov. Mt 17, 27); povedal apoštolom, kde nájdu osla (porov. Mt 21, 1-3; Mk 11, 1-6; Lk 19, 29-32) i muža s vodou (Mk 14, 12-15; Lk 22, 8-12); zdá sa, že Ježiš mal takúto povest medzi ľuďmi (porov. Mt 26, 67; Mk 14, 65; Lk 22, 63-64).

Prvotná Cirkev používala toto slovo poznania: klamstvo Ananiáša a Zafiry (porov. Sk 5, 1-11); Ananiáš nachádza Pavla... (porov. Sk 9, 10-19). Má tento dar každý člen spoločenstva? Nie. Je daný len niektorým a je daný pre spoločenstvo.

Príklad: najviac sa to prejavuje pri veľkých stretnutiach spre-vádzaných modlitbou za uzdravenie...; Katrin Kulhmanová pri uzdravovaní... Jeden zo spôso-

bov je, že viete čítať, čo sa skrýva v srdci iného človeka. Poznávajú tajomstvá života iného človeka. Nie preto, aby ste ho zranili, ale aby ste ho privedli k pokániu. Príklad: p. Pio pri spovedi, John Wimber.

Prečo Boh dáva takéto slovo poznania? Miluje človeka. Ako rybár chytá ryby. Ako pastier hľadá stratenú ovцу. A niekedy to robí aj cez slovo poznania.

Ďalší spôsob, ako prichádza slovo poznania, je pri modlitbe príhovoru... Zvlášť, ak sa modlíme v jazykoch za danú osobu a potom sa stíšime a načúvame, čo nám Boh chce povedať: vnúka nám, za čo sa máme modliť... osobitne, ak sa modlíme za vnútorné uzdravenie...

Príklad: zažili ste to už...

Stretávame sa s ním aj pri službe uzdravovania: Boh zjavuje presnú diagnózu alebo príčinu (koreň). Je to niečo mimoriadne, nedeje sa to často...

Príklad: žena, ktorá mala problém s alkoholom a neskôr s drogami... rozprávala o sebe, ale vôbec nespomenula určitú udalosť z minulosti...

Ak slúžime, prosíme, aby nás Boh Otec viedol v danej službe... Božie slovo sa nevráti späť bez toho, aby nevykonalo to, čo má (porov. Iz 55, 11). Pokiaľ je skutočne to slovo od Boha, tak má aj v sebe silu spôsobiť to, čo obsahuje. A ak je spojené s uzdravovaním, tak vyvoláva vieru i dôveru, lebo viera rastie skrze slovo (porov. Rim 10, 17).

J. M. Vianney

Nauka o ohováraní (1. časť)

"V tej chvíli sa mu rozviazal spútaný jazyk a správne rozprával."

(Mk 7, 35)

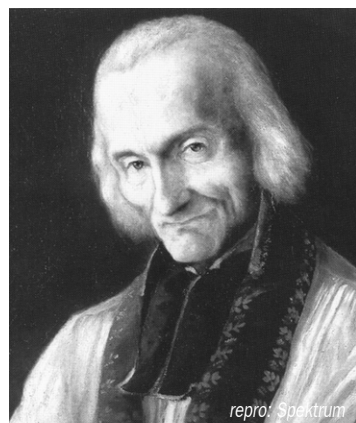
Veľmi by sa žiadalo, aby o každom z nás bolo možné povedať to, čo hovorí Evanjelium o hluchonemom, ktorého Kristus uzdravil – že hovoril dobre. Nemohli by nám však správne vyčítať, že hovoríme z ľe – zvlášť, keď sa zaoberáme našim blíznym? Väčšina kresťanov rada kritizuje, očierňuje a posudzuje. Je to dnes najrozšírenejšia chyba – chyba, ktorá všade privádza bolestné rozdelenie a zmätok. Kiežby Boh službou svojho anjela dal nám ten zázračný uhlík, ktorým by mohol očistiť jazyky všetkých ľudí tak, ako boli kedysi očistené ústa Proroka! Koľko zla by zmizlo z povrchu zeme, keby sme sa zbavili ohovárania! Kiež by som vás mohol naplniť tak veľkým odporom k tomu to hriechu, žeby ste ho navždy zavrhlí! Preto vám chcem dnes povedať: 1. Čo je to ohováranie? 2. Aké sú príčiny a účinky? 3. Nakoniec, ukážem vám, že krivdu spôsobenú ohováraním treba napraviť.

Ohovárať znamená toľko, ako vyjavovať chyby a omyly blížneho za účelom poškodenia jeho mienky. Tento hriech možno spáchať rozličným spôsobom.

1. Ohovárania sa dopúšťa ten, kto blížnemu vyčíta čosi nespravodlivo, alebo mu pripisuje chybu, ktorú nemá. Tento druh ohovárania nazývame osočovaním. Lebo musíte vedieť, že ohováranie od osočovania delí neraz iba malý krok, vzdialenosť medzi nimi je malá. Lebo ľudia, keď počujú o blížnom čosi zlé, tak to zveličujú, a keď vec prejde jazykmi niekoľkých osôb, už nie je tým istým – a ten, kto ju prvý pove-

dal, nespoznal by ju, toľko v nej urobili zmien a dodatkov. A preto mám pravdu, keď tvrdím, že ten, kto ohovára človeka, skoro vždy sa ukazuje ako osočovateľ, a každý osočovateľ je podlý. Jeden z Otcov hovorí, že ľudí, ktorí ohovárajú, bolo by treba vyhnáť z ľudskej spoločnosti ako divé zvieratá.

2. Ďalej. Ohovárania sa dopúšťa ten, kto zveličuje zlo, ktorého sa dopustili blížni. Blížnemu sa pošmykla noha, a vy, namiesto toho, aby ste jeho pád zakryli plášťom lásky, ešte zveličujete jeho rozmery v rozprávani. Robotník si chvíľu odpočinie a vy hneď hovoríte, že je to lajdák, lenivec, ktorý okráda svojho chleboдаря. Stáva sa, že si niekto odtrhne strapec hrozna na poli alebo ovocie v sade – čo samozrejme nemá robiť – a vy hneď o tom hovoríte ľuďom: že je to zlodej, pred ktorým sa treba mať na pozore. Pekne hovorí na túto tému sv. František Saleský: Nemožno vyhlasovať, že ten alebo onen je opilcom alebo zlodejom, iba preto, že ste ho videli raz opitého alebo raz siahol po cudzom vlastníctve. Noe i Lót sa náhodne opili jeden raz; a predsa ani jeden, ani druhý neboli opilcami. Sv. Peter nebol rúhačom, hoci raz zaprel Krista. A teda osoba, ktorá sa dopustila previnenia jeden raz – a hoci aj niekoľko ráz – nemôže byť považovaná za notorika. Šimon Malomocný, keď videl pri nohách Krista Pána plačúcu Magdalénu, hovoril: Keby tento človek bol prorokom, vedel by, že táto žena je hriešnica. A veľmi sa pomýlil, keď takto tvrdil, lebo Magdaléna už nebola hriešni-

repro: Spektrum

cou, ale svätou kajúcnicou, ktorá získala odpustenie hriechov. Pyšný farizej sa nahlas vychvaľoval vo svätyni svojimi dobrými skutkami, pričom ďakoval Bohu, že nie je cudzoložníkom, nespravodlivým človekom ani zlodejom, ako ten mýtnik. – Ale pomýlil sa, lebo v tej chvíli mýtnik už bol ospravedlnený. Milosrdenstvo Božie je také veľké, že v jednej chvíli odpúšťa kajúcnikom najťažšie hriechy a preto nemôžeme tvrdiť, že ten, kto bol včera hriešnikom, je ním aj dnes.

3. Ohovárania sa dopúšťa aj ten, kto bez dostatočného dôvodu vyjavuje skrytý omyl alebo vinu blížneho. Kto koná týmto spôsobom, zvlášť proti čnosti lásky, ktorú Boh tak vrúčne odporúča. Nakoniec zdravý rozum hovorí, že to, čo nám nie je milé, nemáme robiť blížnemu. Bolo by nám príjemné, keby ktosi hovoril ľuďom o našich tajných omyloch? Dobré meno je cennejšie ako majetok, a toto meno hynie, ak odhaľujeme skryté omyly jednotlivcov alebo rodín.

4. Ohováranie je, keď si niekto vysvetľuje skutky blížneho vo svoj neprospech. Sú ľudia, ktorí ako opilci najlepšiu vec premieňajú na otravu. Úbohý je človek, ktorý sa dostane na jazyky ohovárajúcich, lebo je ako zrnko, ktoré padlo

Uctievanie si relikvií blahoslaveného dňa Titusa Zemana, snímka: Martin Magda

medzi mlynské kolesá: bude rozpučený a roztrhaný na kúsky. Zlostní ľudia nám pripisujú neraz najhoršie zámary, ktoré nám nikdy ani len nenapadli. Ak sa nábožne modlíme a plníme si povinnosti našej svätej viery, často nás nazývajú pokrytca-mi a hovoria, že sme anjelmi v kostole, ale diablami v dome. Keď konáme dobré skutky, myslia si, že sa riadime pýchou, že chceme, aby nás videli a chválili. Ak sa stráni-me sveta, tak nás nazývajú podivínmi, hovoria o slabosti a temnote mysle, šetrnosti – skúposti. Jazyk ohovárajúceho, ktorý sa zavŕta do najlepšieho ovocia, vidí zlo dokonca v najšľachetnejších skutkoch. To je húsenica, ktorá chodí po najkrajších kvetoch a pokrýva ich odporným slizom.

5. Neraz sa možno dopustiť ohovárania dokonca mlčaním. V našej

prítomnosti chvália nejakú osobu, ktorú poznáte. Vy na to nič nehovoríte, alebo ju chváľte skromne. Z vášho mlčania ľudia si urobia záver, že viete o nej čosi zlé. Niekedy sa dopúšťame ohovárania dokonca súcitom. „Škoda – ktosi napríklad hovorí – že tá osoba sa dala zviešť. Nemôžem tomu uveriť“. Sv. František nazýva takéto ohováranie otrávenou strelou, ktorú niekto namáča do olivového oleja, aby tým lahodnejšie ranila. Kto sa významne usmieva, potriasa hlavou, kto hovorí „ale“, ten neraz tiež veľmi škodí dobrému menu blížneho.

Najtrpkším vo svojich následkoch je ohováranie vtedy, keď ktosi donáša druhému to, čo o ňom hovoril ktosi iný. Tu je totiž začiatok nenávisťi, pomsty, hnevu, ktorý neraz trvá do smrti. Preto Duch Svätý umiestňuje takéto donáša-

nie medzi sedem vecí, ktoré sa ošklivia Bohu.

Hľa, koľkými spôsobmi sa možno prehrešiť ohováraním. A teraz s rukou na srdci sa spýtajte sami seba, či tu nemáte žiadnu vinu.

Keď nás budú ľudia nesprávne obviňovať a ohovárať, odovzdajme sa Bohu a nepomstíme sa. Sv. František Saleský s úplným pokojom v duši trpel, keď ho nespravodlivo ohovárali, keď mu vyčítali, že spôsobil smrť istého človeka, so ženou ktorého mal udržiavať nemravný vzťah. Svätec mohol dokázať svoju nevinnosť, ale sa rozhodol, že obranu ponechá Bohu. Strašnou skúškou sú tieto osočovanie – Boh ich zosiela iba na vyvolených, lebo nedokonalí ľudia by ich nezniesli: mohli by im iba uškodiť.

(pokračovanie)

Ahoj, kamaráti!

Prvý školský mesiac máme (hádam úspešne) za sebou. Stromy okolitých lesov sú odeté do pestrofarebných šiat, ostré slnečné lúče prerážajú chladné závaný vetra a hladia naše tváre... Jeseň je už v plnom prúde a prináša nám som sebou ďalší mesiac – október.

Mesiac modlitby svätého ruženca

Ruženec je evanjeliová modlitba. Pekne po poriadku nám pripomína panenské počatie, Ježišovo narodenie, detstvo, verejné účinkovanie, umučenie, vzkriesenie a jeho účinky na Cirkev, ale aj Pannu Máriu, ktorá bola vzatá do neba.

Pápež František raz pri príležitosti sviatku Panny Márie Ružencovej (7. 10.) napísal, že „ruženec je modlitba jednoduchých a svätých ľudí...“ Nielen v tento mesiac, no aj v iné by sme mali venovať aspoň chvíľku modlitbe sv. ruženca každý deň. Špeciálne tento rok, kedy si pripomínáme 100. výročie zjavenia Panny Márie vo Fatime trom malým deťom – Lucii, Františkovi a Hyacinte. Ved' ona sama vyzýva všetky malé deti k modlitbe.

Mesiac úcty k starším

Október je venovaný tým, ktorí tvrdo pracovali, aby sa nám žilo lepšie, tým, ktorí sa každý deň vzdávali radostí, aby urobili šťastnými nás, ich deti, tým, ktorí si zodrali svoje ruky, aby naše zostali hladké. Starším. Úctu im máme prejavovať nielen za to, čo nám dali, ale čo nám ešte môžu dať. Ved' práve najstarší majú najviac životných skúseností, z ktorých sa môžeme učiť. Preto ich potešme návsťevou, kyticou, milým slovom... ako prejav vďaky a úcty. :)

Jesenné voľno

Aj v októbri si užijeme pár dní voľna – presnejšie 30. a 31., po ktorých nasleduje sviatok Všetkých svätých.

Verím, že tento mesiac naplno využijete a strávite príjemné chvíle s rodinou a kamarátmi, napríklad aj púšťaním šarkana, no nezabudnete pri tom našu spoločnú Nebeskú Rodinu. :)

Paula Mihoková

Precvičte si matematiku :)

$$\text{apple} + \text{apple} = 4$$

$$5 - \text{apple} = 1$$

$$\text{leaf} + \text{leaf} = 6$$

Po každej modlitbe a každom dobrom skutku si vymaľujte časť obrázka :) $\text{apple} + \text{apple} + \text{leaf} = ?$

Uctievanie si relikvií blahoslaveného Titusa Zemana; snímka: Martin Magda

Zamyslenie

Dnes máme väčšie domy a menšie rodiny. Viac vymožeností, ale menej času. Máme viac titulov, ale menej zdravého rozumu. Viac vedomostí, ale menej súdnosti. Máme viac odborníkov, ale aj viac problémov. Viac zdravotníctva, ale menej starostlivosti. Utrácame príliš bezstarostne. Smeje sa primálo. Jazdíme prírychlo. Pohneváme sa priskoro. Udobrujeme prineskoro. Čítame príliš málo. Televíziu sledujeme priveľa. Z násobili sme naše majetky, ale zredukovali naše hodnoty. Rozprávame priveľa, milujeme primálo a klameme príliš často. Učíme sa zarábať na živobytie, ale nie ako žiť. Pridali sme roky životu, ale nie život rokom.

Máme vyššie budovy, ale nižšie charaktery. Širšie dialnice, ale užšie obzory. Míňame viac, ale máme menej. Kupujeme viac, tešíme sa z toho menej. Píšeme viac, učíme sa menej. Plánujeme viac, dokončujeme menej. Naučili sme sa ponáhľať sa, ale nie čakať.

Cestujeme na Mesiac a späť, ale máme problém prejsť cez ulicu navštíviť susedov. Dobývame vonkajší vesmír, ale nie vnútorný. Rozbili sme atóm, ale nie naše predsudky.

Toto je čas rýchleho stravovania a pomalého trávenia. Čas vysokých mužov a nízkych charaktarov. Vytvorili sme viac počítačov pre viac informácií, aby sme vytvorili viac kópií, ale máme menej komunikácie. Máme vyššiu kvantitu, ale nižšiu kvalitu. Viac voľného času a menej zábavy. Viac druhov jedla, ale menej výživy. Dva platy, ale viac rozvodov. Krajšie domy, ale neúplné rodiny.

Preto navrhujem... že tak ako dnes, nenechávaj nič na zvláštnu príležitosť. Pretože každý deň, ktorý žiješ, je zvláštnou príležitosťou.

Vyhľadávaj vedomosti, čítaj viac, sed' na verande a obdivuj výhľad, bez toho, aby si venoval pozornosť svojim potrebám. Tráv viac času s rodinou a priateľmi, jedz obľúbené jedlá a navštevuj miesta, ktoré máš rád.

Život je reťaz radostných momentov, nie je len o prežití. Povedz svojej rodine a priateľom ako veľmi ich ľúbiš. Neodkladaj nič, čo vnáša smiech a radosť do tvojho života. Každý deň, každá hodina, každá minúta je výnimočná a ty vieš, či nebude tvoja posledná...

pripravila: Mgr. T. Andrejkovičová

Sviečka za nenarodené deti

Aj tento rok sa uskutoční celoslovenská akcia Sviečka za nenarodené deti, ktorú organizuje pro-life organizácia Fórum života s podporou a požehnaním biskupov Slovenska. Hlavnou myšlienkou tejto kampane je spojiť spomienku na našich drahých zosnulých s pripomenutím si osudov detí, ktoré sa nemohli narodiť, lebo zomreli pri spontánnom alebo umelom potrate. Túto spomienku je možné vyjadriť symbolicky večer 2. novembra na Pamiatku zosnulých zapálením sviečky a modlitbou s prosbou o Božie milosrdenstvo. Zakúpením originálnej bielej sviečky, ktorú nájdete vzadu v kostole (stojí 1 euro), podporíte aktivity zamerané na ochranu života od počatia, podporu ľudskej dôstojnosti a rodiny.

Aj naša arcidiecéza Košice sa opäť zapája do kampane Sviečka za nenarodené deti, ktorú organizuje pro-life organizácia Fórum života s podporou a požehnaním biskupov Slovenska. Hlavnou myšlienkou tejto kampane je spojiť spomienku na našich drahých zosnulých s pripomenutím si osudov detí, ktoré sa nemohli narodiť, lebo zomreli pri spontánnom alebo umelom potrate. Túto spomienku môžeme vyjadriť symbolicky večer 2. novembra na Pamiatku zosnulých zapálením sviečky a modlitbou s prosbou o Božie milosrdenstvo pre nenarodené deti a všetkých ľudí zranených potratom. V našich kostoloch si až do 2. novembra môžete zakúpiť originálnu sklenenú (4 eurá) alebo plastovú (1 euro) sviečku s logom kampane a podporiť tak projekty zamerané na ochranu života a jeho dôstojnosti od počatia a podporu rodiny.

Viac informácií o kampani nájdete na stránke www.sviecka.forumzivota.sk

za arcidiecézu Košice: Peter Jano

Sv. prijímanie detí Gréckokatolíckej cirkvi

Gréckokatolícka cirkev od 1. septembra 2017 začala prax podávania Eucharistie nemluvňatám a deťom v celej Gréckokatolíckej cirkvi sui iuris na Slovensku.

Prešovský arcibiskup metropolita žiada, aby všetci kňazi a veriaci Latinskej cirkvi boli informovaní o tejto východnej praxi, aby sa nepohoršovali a aby ani nežiadali pre nemluvňatá a deti Latinskej cirkvi prijímanie u gréckokatolíkov.

V prípade, ak rodičia náležiaci do Gréckokatolíckej cirkvi, nemajú možnosť ísť do vlastného chrámu a idú do chrámu Latinskej cirkvi, latinský kňaz by nemal odmietnuť Eucharistiu gréckokatolíckemu dieťaťu.

Táto norma platí iba v prípade, ak existuje fyzická nemožnosť ísť do gréckokatolíckeho chrámu. V takomto prípade je potrebné ísť ešte pred svätou omšou do sakristie a poprosiť kňaza, aby ho veriaci neprosili až pri sv. prijímaní.

V prípade, že veriaci Latinskej cirkvi prichádzajú do gréckokatolíckeho chrámu, deti náležiacie k Latinskej cirkvi nesmú prijať Eucharistiu a kňaz, ak vie, že ide o dieťa náležiacie k Latinskej cirkvi, mu Eucharistiu nesmie podať. Gréckokatolícky kňaz vedomý si odlišnosti od východnej praxe, má vysvetliť, že musia čakať do veku stanoveného Latinskou cirkvou.

ÚVODNÉ MOTTO:

Múdri ľudia vedia, že pravá láska dokáže čakať.

Najlepšia a najkrajšia Božia cesta je nechať si sex až do manželstva. Je potrebné pomáhať mladým, aby žili v čistote, pokiaľ prijímajú naše rady. Ale verím, že modlitbou za nich nič nepokazíme.

Aký je životný štýl „single z rozhodnutia“?

Slovo láska môže označovať schopnosť milovať, postoj alebo vzťah. Každý je povolaný dozrievať v schopnosti milovať, v postoji ako aj vo vzťahu lásky. Toto je základom šťastia každého človeka, dokonca aj toho, ktorý si to neuvedomuje alebo to odmieta.

Ak chceme hovoriť o láske, musíme spresniť, čo máme na mysli. Iste nejde o nekontrolované emócie (neraz doslova ničivé), ktoré nepodliehajú kontrole rozumu a vôle. Láska vždy plodí dobro a len dobro, podľa ktorého ju môžeme neomylné rozlíšiť.

Každý človek je schopný milovať. Avšak túto schopnosť treba rozvíjať, čo sa často spája s námahou, ba až vnútorným bojom. Láska je nezištným darovaním seba samého a preto musíme najskôr vlastniť seba samých, aby sme mohli byť darom pre druhého. Sebavýchova nás teda má viesť k tomu, aby sme rozumom a vôľou ovládali túžby svojho srdca, ako aj reakcie svojho tela na rôzne podnety.

Napríklad ten, kto je závislý od pornografie a masturbácie, môže úprimne túžiť po čistote a sľubovať manželskú lásku a vernosť, avšak nie je schopný túto svoju túžbu a sľub uskutočniť. Najskôr sa musí oslobodiť od závislosti. Proces oslobodenia sa nezaobíde bez námahy, ktorá pomocou Božej milosti môže viesť k úplnému oslobodeniu.

Takto človek znovu nadobudne schopnosť milovať a môže sa stať darom pre druhých na takej

cestě lásky, k akej je povolaný. Čím je človek vnútorne slobodnejší, tým jeho schopnosť milovať rastie. Dodajme, že človek nemôže byť opravdivo šťastný, ak nie je schopný milovať.

Vnútorne slobodný človek, ktorý vlastní sám seba, je schopný zaujať postoj lásky, môže dávať lásku tomu, komu chce. Avšak nie každý vnútorne slobodný človek sa rozhodol zaujať postoj lásky. Nie je ochotný dať sa druhému človeku, Bohu, ba ani nijakej hodnote, pretože chce byť šťastný sám.

Ideológia individualizmu totiž človeku nahovára, že môže byť šťastný sám pre seba, že v úsilí dosiahnuť „svoje šťastie“ má právo používať, ba aj využívať iných. Takto sa dnes zrodil moderný stav „single z rozhodnutia“.

Takýto človek nie je sám preto, lebo nestretol vhodného partnera, s ktorým by mohol uzavrieť manželstvo a založiť rodinu, ale z egoistickej vypočítavosti a v presvedčení, že takto mu bude „najlepšie“. Bude robiť, čo sa mu zachce, bude slobodný ako vtáčik, sám sebe bude pánom a všetko a všetkých podriadi svojej vidine šťastia.

Takýto postoj, ktorý celkom odporuje ľudskej prirodzenosti, nemôže urobiť človeka šťastným, pretože je neprirodzený a odporuje plánu, aký má Stvoriteľ s človekom. Takíto ľudia prežívajú po prvotnom nadšení zo splnených snov a neraz aj nečestných želaní sklamanie a pocit, že pre nich život nemá zmysel.

rubriku pripravuje
MUDr. Blažej Vaščák

Áno, ich život stratil zmysel, pretože sa vzdialili Láske. Už v knihe Genézis jasne chápeme, aké poslanie Boh dal človekovi, aby naplnil svoj pozemský život a pripravil sa zodpovedne na večný život s Ním.

ilustračná snímka: Martin Magda

Trampoty v manželstve

116. Učme sa piť z prameňa lásky

Vo sviatosti manželstva robí Ježiš Kristus z muža a ženy manželov. Touto sviatosťou spája mladomanželov putom lásky, robí z nich ikonu Najsvätejšej Trojice a sľubuje im svoju stálu prítomnosť.

Manželia nesmú zabúdať na to, že vďaka sviatosti manželstva je Ježiš stále s nimi a že najdôležitejším cieľom ich života je dozrievať v láske, čiže rásť vo svätosti. Svätý otec František v exhortácii *Amoris laetitia* zdôrazňuje nadprirodzený rozmer sviatostného manželstva. Píše, že "manželstvo je cestou, ktorú Pán používa, aby ich (manželov) priviedol na vrcholy mystického spojenia" (316).

Manželská prísaha vychádza z toho, že jediným prameňom vzájomnej lásky manželov je Ježiš Kristus, ktorý je trvale prítomný vo sviatosti manželstva. Vzájomná láska manželov zakorenená v Kristovej láske má vplyv aj na ich deti, príbuzných, ba aj na širšie spoločenské.

Manželia rastú vo svätosti, ak sa snažia bojovať proti svojej pýche a egoizmu a ak odovzdávajú Ježišovi všetky oblasti svojho života. Vtedy sa pred nimi otvárajú nové horizonty ich vzťahu. Získavajú istotu viery, že je medzi nimi Ježiš, ktorý má črty tváre ich manželského partnera. Vtedy milujú manželského partnera zadarmo, nezištne a želajú si len jedno - aby celkom patrili Bohu. Len v spojení s Kristom sa láska medzi manželmi stá-

va opravdivou a trvalou.

Manželská svätosť však nie je jednoduchý a ľahký cieľ, pretože vzťah tvoria dvaja ľudia s rôznymi charaktermi a s celkom odlišným životným príbehom. Lásku možno v manželstve dosiahnuť len vtedy, ak manžel a manželka vykročia na cestu svätosti, ak budú rásť v pokore a trpezlivosti a ak sa budú z celého srdca usilovať aj o svätosť manželského partnera.

Treba si položiť otázku: Modlím sa, aby sa môj manželský partner viac otvoril Božej prítomnosti a Jeho pôsobeniu? Opierajúc sa

len o vlastné sily, bez Krista, to manželia nezvládnu. Preto je veľmi potrebná spoločná aj osobná modlitba manželov.

Pripomína nám to aj svätý Maximilián: „Raz sa Napoleona opýtali, čo treba na víťazstvo v boji?“ Odpovedal: „Treba tri veci: peniaze, peniaze, ešte raz peniaze.“ Keď ide o posvätenie duše, treba modlitbu, modlitbu a ešte raz modlitbu.

Manželia by si mali každý deň nájsť čas a priestor na spoločnú modlitbu. Známy je výrok svätého Jána Pavla II: „Rodina, ktorá sa modlí, zostane zjednotená.“ Ak sa manželia modlia spolu, otvárajú sa jedinému prameňu lásky, ktorým je Ježiš Kristus reálne, hoci tajomne prítomný v ich sviatosti manželstva.

MUDr. Vaščák Blažej

ilustračná snímka: Martin Magda

Ohlášky

- **sobáš 21. októbra vo Vítaze o 14:00 h - Lukáš Hudák**, syn rodičov Petra a +Viery rod. Kollarčíkovej, narodený v Prešove, bývajúci v Ovčí a **Sabína Čechová**, dcéra rodičov Mariána a Márie rod. Bednárovej, narodená v Prešove, bývajúca vo Vítaze
- **sobáš 21. októbra vo Vítaze o 15:30 h - Tomáš Antol**, syn rodičov Milana a Júlie rod. Kulíkovej, narodený v Prešove, bývajúci v Pečovskej Novej Vsi a **Simona Galdunová**, dcéra rodičov Petra a Bernadety rod. Čechovej, narodená v Prešove, bývajúca vo Vítaze
- **sobáš 28. októbra v Prešove-Sekčove – Lukáš Iskra**, syn rodičov Stanislava a Viery rod. Kráľovej, narodený v Prešove, bývajúci vo Vítaze a **Lucia Fabianová**, dcéra rodičov Pavla a Ivany rod. Troščakovej, narodená v Prešove, bývajúca v Záborskom
- **sobáš 28. októbra vo Vítaze o 14:30 h - Ján Karabinoš**, syn rodičov Lubomíra Maženského a Aleny rod. Karabinošovej, narodený v Trebišove, bývajúci v Trebišove a **Patricia Uličná**, dcéra rodičov Petra a Júlie rod. Balogovej, narodená v Prešove, bývajúca v Ovčí
- **sobáš 28. októbra v Ovčí o 16:00 h - Roman Iskra**, syn rodičov Jána a Jany rod. Jenčovej, narodený v Krompachoch, bývajúci v Ovčí a **Mária Baranová**, dcéra rodičov Mariána a Márie rod. Kráľovej, narodená v Prešove, bývajúca v Ovčí
- **sobáš 11. novembra vo Vítaze o 13:30 h - Marián Rušin**, syn rodičov Mariána a Ivety rod. Bandžuchovej, narodený v Krompachoch, bývajúci v Krompachoch a **Zuzana Čekaňáková**, dcéra rodičov Milana a Moniky rod. Baluchovej, narodená v Prešove, bývajúca vo Vítaze
- **sobáš 11. novembra vo Vítaze o 15:00 h - Patrik Valko**, syn rodičov Mariána a Alžbety rod. Novotnej, narodený v Krompachoch, bývajúci v Dúbrave a **Dagmara Francová**, dcéra rodičov Jána a Dagmary rod. Uličnej, narodená v Prešove, bývajúca vo Vítaze

Stalo sa:

- 15. 9. slávnosť Sedembolestnej Panny Márie sme slávili slávnostnou svätou omšou o 10:30 h v Doline
- 16. 9. v sobotu bola sv. omša na kopci Slubica o 12:00 h obetovaná za Jozefa Gregu a jeho rodinu
- 24. 9. v nedeľu v Ovčí bolo popoludní o 15:00 h požehnanie kríža za dedinou, pod lesom, smerom na Roháčku, ktorý opravil kurátor Štefan Baloga
- 8. 10. v nedeľu bola slávnostná svätá omša v Doline o 10:30 h obetovaná za miestnych poľovníkov, ktorých celebroidoval Ivo Jakubík, farár z Raslavíc

Stane sa:

- 20. 10. v piatok bude večerná adorácia od 21:00 - 22:00 h vo farskom kostole
- 22. 10. bude zbierka na misie po svätých omšiach
- 30.10. v pondelok bude spoveď pred Všetkými svätými v Ovčí od 15:00 - 18:00 h
- 31. 10. v utorok bude spoveď pred Všetkými svätými vo Vítaze od 9:00 - 12:00 h a od 15:00 - 18:00 h; v tieto dni majú deti prázdniny
- 1. 11. v stredu na sviatok Všetkých svätých bude popoludní pobožnosť na cintoríne: v Ovčí o 13:30 h, vo Vítaze o 14:30 h

- do -

Misijná nedeľa

V nedeľu 22. 10. 2017 máme misijnú nedeľu, ktorú ustanovil pápež Pius XI. ako deň modlitieb za misie. Modlitbou a obetou spolupracujeme s Duchom Svätým na diele šírenia viery.

V misijnú nedeľu sa koná zbierka, ktorou veriaci prispievajú do svetového fondu solidarity, z ktorého sú cez Pápežské misijné dielo šírenia viery systematicky podporované misijné aktivity v chudobných diecézach.

Modlitbou a konkrétnou pomocou, ako to zdôrazňuje pápež František, sa stávame spoločenstvom misionárov, ktorých stravuje horlivosť prinášať všetkým potešujúce Ježišovo slovo a jeho milosť.

Prehľad bohoslužieb

		Vítaz		Ovčie	
16. 10.	Pondelok				
17. 10.	Utorok	18:00	† František Čech (61)		
18. 10.	Streda			18:00	za levočských pútnikov
19. 10.	Štvrtok	7:00	† Mikuláš a Margita Gregovci		
20. 10.	Piatok	18:00	50: Daniela Uličná	17:00	† Jozef a Mária Balogovci
21. 10.	Sobota	7:00			
		14:00	sobáš: L. Hudák - S. Čechová		
		15:30	sobáš: T. Antol - S. Galdunová		
22. 10.	29. nedeľa cez rok - A	7:30	za farnosť	9:00	† Anna Godlová (výročná)
		10:30	za levočských pútnikov		
23. 10.	Pondelok				
24. 10.	Utorok	18:00	za ZBP rodiny Vyhonskej		
25. 10.	Streda			18:00	za ZBP sr. Školastiky
26. 10.	Štvrtok	7:00	† Bernát Bednár		
27. 10.	Piatok	18:00	za dobrodincov levočskej púte	17:00	† Viera a Jozef Hudákovci
28. 10.	Sobota	7:00	† Fabián a Helena Forišovci		
		14:30	sobáš: J. Karabinoš - P. Uličná	16:00	sobáš: R. Iskra - M. Baranová
29. 10.	30. nedeľa cez rok - A	7:30	za farnosť	9:00	60: Peter Herman a 35 r. manželstva s Máriou
		10:30	za ZBP rodiny Čechovej (9)		
30. 10.	Pondelok			18:00	40: Pavol a Marta Bednáríkovci
31. 10.	Utorok	18:00	† František Balucha (výročná)		
1. 11.	Všetkých svätých	7:30	za farnosť	9:00	70: Cyril Kočík
		10:30	† Zuzana, Michal, Ondrej, Oľga a Helena		
2. 11.	Pamiatka zosnulých	7:00	† Ján a Mária Halčkovci	17:00	† Roman Halčo
		18:00	† Imrich a Helena Jenčovci		
3. 11.	Piatok	18:00	50: Bernadeta Galdunová a za jej rodinu	17:00	† Václav a Michal Humeňanskí
4. 11.	Sobota	7:00	za živých a mŕtvych členovruženc. bratstva	17:00	za živých a mŕtvych členovruženc. bratstva
5. 11.	31. nedeľa cez rok - A	7:30	za farnosť	9:00	80: Vincent Kollár
		10:30	† Tomáš a Veronika Novotní		
6. 11.	Pondelok				
7. 11.	Utorok	18:00	† Ján, Mária a Ondrej Patakyovci		
8. 11.	Streda			17:00	† Ján, Justína a Žofia Pribulovci
9. 11.	Štvrtok	7:00	† Anton a Gita Vraníkovci		
10. 11.	Piatok	18:00	40: Martina Imrichová	17:00	za ZBP Slavomíra Balogu
11. 11.	Sobota	7:00	† Jozef, Mária, František Balogovci a Stanislav Sabol		
		13:30	sobáš: M. Rušin - Z. Čekaňáková		
		15:00	sobáš: P. Valko - D. Francová		
12. 11.	32. nedeľa cez rok - A	7:30	za farnosť	9:00	80: Regína Humeňanská
		10:30	† Margita a Jozef Galdunovci		

Slávnostný kazateľ
HEDr. Ľuboslav Hromják, PhD.

8. september 2017 - odpustová slávnosť Narodenia Panny Márie v Doline

12. september 2017 - deň narodenia d. o. Františka Štáňovca

Celebroval náš duchovný otec
Marek Hnat

15. september 2017 - slávnosť Sedembolestnej Panny Márie v Doline

16. september 2017 - ďakovn sv. omša na Slubici

24. september 2017 - požehnanie križa nad „Gminsku luku“ v Ovi

‘Slvnostn kazatel’
Mgr. Ivo Jakubík, farár v Raslaviciach

8. okober 2017 - ďakovn sv. omša poľovníkov v Doline